

Opinnäytetyö (AMK)

Sairaanhoitajakoulutus

2020

Vilma Kokkonen & Elina Teriö

SAIRAAHOITAJAOPISKELIJOIDEN TYÖHARJOITTELUKOKEMUKSIIN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ

Vilma Kokkonen & Elina Teriö

SAIRAANHOITAJAOPISKELIJOIDEN TYÖHARJOITTELUKOKEMUKSIIN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa sairaanhoitajaopiskelijoiden työharjoittelukokemuksiin vaikuttavia tekijöitä ja tavoitteena kirjallisuuskatsauksen avulla kehittää näitä työharjoittelujaksoja. Työssä haluttiin selvittää sekä positiiviseen että negatiiviseen työharjoittelukokemukseen vaikuttavia tekijöitä. Työ tehtiin kirjallisuuskatsauksena ja työhön valittiin mukaan yhteensä 25 eri lähdetä (n = 25). Työ toteutettiin induktiivisella sisällönanalyysillä. Toimeksiantajana toimi Turun ammattikorkeakoulun Tulos -hanke.

Kliininen harjoittelu on tärkeä osa hoitotyön koulutusta, opiskelijoiden osaamisen kehittämistä ja se muodostaa pohjan hoitotyön kliiniselle osaamiselle. Kliinisissä olosuhteissa opiskelijalla on mahdollisuus kehittää taitojaan ympäristössä, jossa tavataan potilaita ja ollaan kokeneen sairaanhoitajan ohjauksessa. Kliinisen kokemuksen avulla hoitotyön opiskelijoista valmistuu päteviä ja ammattitaitoisia työntekijöitä.

Sairaanhoitajaopiskelijoiden työharjoittelukokemuksiin vaikuttavia tekijöitä ovat opiskelijaohjaus, opiskelijaohjaaja, oppimisympäristö, opiskelijan oppiminen ja opiskelijan oma toiminta. Positiivisen työharjoittelukokemuksen muodostumiseen vaikuttavat opiskelijan ja opiskelijaohjaajan välinen hyvä vuorovaikutus, kannustava ja mukava opiskelijaohjaaja ja opiskelijan opiskelijaohjaajalta saama rakentava palaute. Lisäksi myönteinen ilmapiiri ja vastaanottavainen henkilökunta lisäävät opiskelijan viihtyvyyttä. Opiskelijan ollessa aktiivinen ja asenteen ollessa positiivinen myös työharjoittelukokemuksesta muodostuu helpommin positiivinen. Työharjoittelukokemukseen vaikuttavat negatiivisesti opiskelijan kohtaamat ongelmat opiskelijaohjaajan tai muun henkilökunnan kanssa, opiskelijan opiskelijaohjaajalta saama puutteellinen tai riittämätön ohjaus ja opiskelijoiden suuri määrä samalla osastolla. Harjoittelukokemukseen vaikuttavat negatiivisesti myös opiskelijan heikko tai puutteellinen lähtötilanne, asenne ja motivaatio.

ASIASANAT:

harjoittelukokemus, kliininen harjoittelu, työharjoittelu, sairaanhoitajaopiskelija

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree programme in Nursing

2020 | 34 number of pages, 4 number of appendices

Vilma Kokkonen & Elina Teriö

FACTORS INFLUENCING NURSING STUDENTS' EXPERIENCES OF PRACTICAL TRAININGS

The purpose of this thesis was to find out factors influencing nursing students' experiences of practical trainings and aim is to develop these training periods with the help of a literature review. In the thesis there was wanted to find out both positively and negatively influencing factors for practical trainings. The thesis was done as a literature review and 25 different sources was picked up in total (n = 25). The thesis was implemented as a inductive content analysis. The commissioner of this thesis was Turku University of Applied Sciences' Tulos -project.

The clinical practice is an important part of the nursing education, developing the student's know-how and it constructs the basis for the clinical expertise of nursing. In the clinical conditions the student has an opportunity to develop his or her skills in the environment where patients are met and they are under the guidance of an experienced nurse. Nursing students become competent and proficient workers with the help of the clinical experience.

Factors influencing nursing students' practical training experiences are student guidance, student instructor, learning environment, student's learning and the student's own action. Factors that influence formation of a positive practical training experience are the good communication between the student and the instructor, supportive and nice instructor and the constructive feedback the student received from the instructor. In addition positive atmosphere and receptive staff increase the comfort of the student. While the student is active and his or her attitude is positive the training experience forms better easily. Factors that influence negatively the training experience are the problems that the student faces with the instructor or the other staff members, inadequate guidance the student gets from the instructor and a large number of students in the same ward. The training experience forms easily negative if the starting point, attitude and motivation of the student are inadequate.

KEYWORDS:

training experience, clinical practice, practical training, nursing student

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 SAIRAANHOITAJAOPISKELIJOIDEN TYÖHARJOITTELUJAKSOT	7
3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA OPINNÄYTETYÖTÄ OHJAAVAT KYSYMYKSET	11
4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMISMENETELMÄ	12
4.1 Menetelmän kuvailu	12
4.2 Tiedonhaku	13
5 TULOKSET	18
5.1 Sairaanhoitajaopiskelijoiden työharjoittelukokemuksiin positiivisesti vaikuttavia tekijöitä	18
5.2 Sairaanhoitajaopiskelijoiden työharjoittelukokemuksiin negatiivisesti vaikuttavia tekijöitä	22
5.3 Tulosten yhteenveto	25
6 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	27
7 POHDINTA	29
LÄHTEET	32

LIITTEET

Liite 1. Tiedonhakuprosessi tietokannoista.

KUVAT

Kuva 1. Sairaanhoitajaopiskelijoiden työharjoittelukokemuksiin vaikuttavia tekijöitä. 26

TAULUKOT

Taulukko 1. Tietokannoista löydettyjen lähteiden hakupolut.

16

Taulukko 2. Valitut manuaaliset lähteet.

17

1 JOHDANTO

Sairaanhoitajaopiskelijat viettävät suuren osan koulutuksestaan työharjoittelujaksoilla erilaisissa terveystieteiden toimipaikoissa ja yrityksissä. Työharjoittelukokemukset voivat olla monenlaisia ja työharjoittelujaksoissa voi olla paljon kehitettävää.

Koulussa opetetun ja kliinisessä harjoittelussa olevan todellisen tilanteen välillä on usein suuria eroja ja koulussa opittua teoreettista tietoa on vaikea siirtää kliiniseen työhön (Kol & Ince 2018, 38). Harjoittelujaksot voivat aiheuttaa opiskelijoissa pelkoa ja ahdistusta, mikä vaikeuttaa sairaanhoitajan ammattitaidon kehittymistä (Keeping-Burke ym. 2018, 1110). Harjoittelujaksojen opiskelijaohjaus voi olla puutteellista ja arviointikeskustelut voivat puuttua kokonaan, jolloin opiskelijoiden oppiminen vaarantuu. Henkilökunnan asenne ja suhtautuminen opiskelijaan ovat tärkeitä tekijöitä opiskelijan viihtyvyyden kannalta. (Mattila 2015, 52-53; Kälkäjä ym. 2016, 229; Vae ym. 2018, 13.) Myös kommunikaation puute koulun ja opiskelijaohjaajina toimivien sairaanhoitajien välillä voi johtaa heikosti suunniteltuun harjoittelujaksoon opiskelijan kannalta (Muthathi ym. 2017, 1788).

Tämä opinnäytetyö tehdään, jotta saadaan selville sairaanhoitajaopiskelijoiden työharjoittelujaksoihin vaikuttavia tekijöitä ja sitä kautta voidaan kehittää työharjoittelujaksoja paremmiksi. Työharjoittelujaksojen kehittäminen paremmaksi lisää myös opiskelijoiden oppimismahdollisuuksia. Työharjoittelusta käytetään virallisesti nimeä kliininen harjoittelu, joka tarkoittaa sairaanhoitajaopiskelijan opiskelua osana hoitoryhmää olemalla suorassa yhteydessä terveeseen tai sairaaseen henkilöön (Euroopan parlamentti ja neuvosto 2005, 48–49). Tässä opinnäytetyössä käytetään kuitenkin kliinisestä harjoittelusta myös nimitystä työharjoittelu, sillä työn lähteissä käytetään näitä molempia termejä ja ne ovat molemmat yleisesti käytössä.

Opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa mitkä tekijät vaikuttavat sairaanhoitajaopiskelijoiden työharjoittelukokemuksiin. Tavoitteena on kirjallisuuskatsauksen avulla kehittää sairaanhoitajaopiskelijoiden työharjoittelujaksoja. Opinnäytetyön toimeksiantajana on Turun ammattikorkeakoulun Tulos -hanke.

2 SAIRAANHOITAJAOPISKELIJOIDEN TYÖHARJOITTELUJAKSOT

Sairaanhoitajakoulutus on Suomessa 210 opintopisteen koulutus, johon kuuluu vähintään kolme vuotta opintoja sisältäen yhteensä vähintään 4600 tuntia teorian opiskelua sekä kliinistä opiskelua. Työharjoittelujaksojen aikana opiskelija oppii ottamaan vastuuta hoitotyön työtehtävistä ja toimimaan työryhmän jäsenenä ja hoitoryhmän johtajana. Opetusta annetaan sairaaloissa, hoitolaitoksissa ja erilaisissa toimintayksiköissä. Vastuussa opetuksesta ovat kyseisen yksikön sairaanhoitajat ja mahdollisesti myös muu tehtävään pätevä henkilökunta. Työharjoittelujakson aikana sairaanhoitajaopiskelija osallistuu hänen osaamistaan edistäviin työtehtäviin. Kliininen kokemus hankitaan pätevän henkilökunnan valvonnassa ja sellaisissa yksiköissä, joissa on riittävästi ammattitaitoista henkilökuntaa ja asianmukaiset työskentelyvälineet hoitotyötä varten. (Euroopan parlamentti ja neuvosto 2005, 48–49.)

Kliininen harjoittelu on tärkeä osa hoitotyön koulutusta, opiskelijoiden osaamisen kehittämistä ja se muodostaa pohjan hoitotyön kliiniselle osaamiselle (Pahkala 2013, 15; Günay & Kılınc, 2018, 81; Comparcini ym. 2020). Kliinisten taitojen hallitseminen edellyttää hoitotyön teoreettista tietämystä siitä, mikä ylläpitää ja edistää hyvinvointia ja terveyttä sekä kykyä suhtautua eri tilanteisiin kriittisesti (Ewertsson ym. 2017, 157). Kliinisen kokemuksen avulla hoitotyön opiskelijoista valmistuu päteviä ja ammattitaitoisia työntekijöitä (Kol & Ince, 2018, 35). Sairaanhoitaja antaa käytöksellään opiskelijalle esimerkkiä siitä, miten tämä tulee tulevaisuudessa toimimaan ammattilaisena ja työtoverina (Mattila 2015, 53).

Kliinisissä olosuhteissa opiskelijalla on mahdollisuus kehittää taitojaan ympäristössä, jossa tavataan potilaita ja ollaan kokeneen sairaanhoitajan ohjauksessa (Papastavrou ym. 2010, 176). Useimmille opiskelijoille kliiniset harjoittelujaksot ovat tärkein osa sairaanhoitajakoulutusta. Kliinisessä ympäristössä hoitajan taidot, ongelmanratkaisukyky, ammatti-identiteetti ja psykomotoriset taidot kehittyvät parhaiten (Keeping-Burke ym. 2018, 1110). Opiskelija on yksilö, eri opiskelija ottaa erilaisen roolin ja osallistuu eri tavoin erilaisiin oppimistilanteisiin (Ewertsson ym. 2017, 163). Euroopan unionin direktiivien mukaan kliinisen harjoittelun tulee sisältää harjoittelua seuraavilta osa-alueilta: yleinen ja spesifi lääkehoito, yleinen ja spesifi kirurgia, lapsen hoitotyö ja lastentautioppi, äitiyshoitotyö, mielenterveystyö ja psykiatria, ikääntyneiden hoitotyö ja geriatria sekä

kotihoito (Tuomikoski & Kääriäinen 2016, 98). Yksi tärkeimmistä asioista harjoitteluissa on opiskelijan yhteistyö hoitajien ja erityisesti potilaiden kanssa. Hyvin tärkeää on myös kehittää teknistä osaamista, oppia hahmottamaan eri tehtävien ja toimenpiteiden väliset yhteydet sekä harjoittaa kliinisiä käden taitoja. Harjoitteluun kuuluu myös mahdollisten omien esiin nousevien henkilökohtaisten tunteiden käsitteleminen. Opiskelijan on hyvä opetella myös hoitotiimin jäsenenä toimimista. (Scott & Spouse 2013, 97.)

Ohjattuun harjoitteluun liittyen on olemassa erilaisia suosituksia ja ohjeistuksia. Suositusten mukaan opiskelijan tulee vastaanottaa tervetulokirje ja aikataulu kaksi viikkoa ennen työharjoittelujakson alkamista. Ensimmäisen harjoitteluviikon aikana opiskelijan kanssa käydään läpi hänen tavoitteitaan ja odotuksiaan harjoittelujaksolle. Harjoittelujakson puolivälissä ja lopussa ohjaaja pitää opiskelijan kanssa arviointikeskustelut. (Jansson & Ene 2016, 18.)

Harjoittelujakso alkaa usein opiskelijan perehdyttämisellä. Perehdytys tarkoittaa erilaisia käytäntöjä, joilla pyritään tutustuttamaan ja sopeuttamaan uusi opiskelija tai työntekijä työyhteisöön. Uutena työyksikköön tulevan henkilön täytyy omaksua monia uusia taitoja ja yhteisiä toimintatapoja päästäkseen sisälle työyksikön toimintaan. Perehdytys on oman aiemman tietopohjan soveltamista ja uuden oppimista. (Eklund 2018, 25–26.) Työyhteisön työntekijät tulee esitellä opiskelijalle molemmin puolin ja henkilö henkilöltä eikä vain ohimennen. Varsinkin ensimmäiset harjoittelupäivät menevät usein kuin sumussa, joten esimerkiksi tilat on hyvä käydä läpi useampaan kertaan. (Mattila 2015, 56.) Harjoittelupaikan perehdytykseen tulee käyttää riittävästi resursseja, sillä kukaan ei opi uusia toimintatapoja hetkessä. Perehtyjänä olevalta opiskelijalta voidaan odottaa esimerkiksi oma-aloitteisuutta, tiedon itsenäistä etsimistä, oman osaamisensa esille tuomista, oppimista ja reflektointia. (Eklund 2018, 26, 39.)

Ohjauskeskustelu tai arviointikeskustelu on opiskelijan ja ohjaajan välinen molemminpuolinen vuorovaikutustapahtuma, jonka tärkein tavoite on opiskelijan oppiminen. Ohjauskeskustelun sisältöön kuuluu opiskelijan opettamista, orientointia ja arvioimista. Se on myös opiskelijan ja ohjaajan yhdessäoloa, joka perustuu luottamukseen ja edellyttää molemminpuolista arvostusta ja kunnioitusta. (Kostiainen & Hupli 2012, 2–3, 5–9.) Opiskelijan arviointiprosessi alkaa harjoittelun ensimmäisestä päivästä ja jatkuu harjoittelun viimeiseen päivään asti. Puolivälin arviointijaksolla annetaan arvio jakson ensimmäisestä puolikkaasta ja loppuvaiheen arvioinnissa arvioidaan koko harjoittelujaksoa. Väli- ja loppuarviointiin on tärkeää sisällyttää opiskelijan osaaminen ja taidot, ammatillinen arviointi sekä opiskelijan itsearviointi että ohjaajan antama palaute. Arviointiprosessin ei

tule keskittyä pelkästään opiskelijan kykyjen mittaamiseen, vaan saada opiskelijat arviomaan ja pohtimaan kriittisesti omaa toimintaansa oppien samalla siitä. (Vae ym. 2018, 13–17; Himanen ym. 2017, 68.) Ohjauskeskustelun aikana opiskelijalla on myös mahdollisuus kertoa ohjaajalle omista tuntemuksistaan, kokemuksistaan ja saada palautetta omasta toiminnastaan. Parhaassa tapauksessa ohjauskeskustelu on molemminpuolinen oppimistapahtuma, koska myös opiskelija voi antaa ohjaajalle uutta tietoa oppimastaan. (Kostiainen & Hupli 2012, 2–3, 5–9.)

Opiskelijaohjaus kuuluu terveydenhuollon ammattilaisten työhön potilashoidon ohella. Opiskelijaohjaaja on henkilö, joka osallistuu opiskelijan ohjaukseen. Muita käsitteitä opiskelijaohjaajalle voivat olla esimerkiksi ohjaaja tai lähiohjaaja. Opiskelijalle voidaan nimetä koko työharjoittelujakson ajaksi yksi tai useampi henkilökohtainen ohjaaja tai ohjaaja voi vaihtua harjoittelupäivien sisällön mukaan. (Jansson & Ene, 2016, 20.) Opiskelijaohjaus vaatii työyksiköltä henkilöstöresursseja, voimavaroja ja ohjausaikaa (Juntunen ym. 2016, 125). Opiskelijaohjaajalta opiskelijaohjaus edellyttää riittävästi resursseja, koulutusta ja halua opiskelijoiden ohjaamiseen (Kälkjä ym. 2016, 229). Opiskelijavastaavan tehtäviin kuuluu suunnitella ja ohjata opiskelijan harjoittelujakso niin, että opiskelijalla on mahdollisuus saavuttaa omat tavoitteensa (Jansson & Ene 2016, 18). Ohjaava opettaja on opiskelijan ammattikorkeakoulun määrittämä opettaja. Ohjaavan opettajan tehtäviin kuuluu toimia yhteyshenkilönä opiskelijan korkeakoulun ja harjoitteluorganisaation välillä. Opettajan tulee myös varmistaa, että harjoittelujakson oppimisympäristö on tavoitteiden mukainen ja ohjata opiskelijaa saavuttamaan tavoitteensa. Tarvittaessa opettaja voi myös tukea opiskelijan harjoitteluorganisaation ohjaajia. (Humphreys ym. 2000, 311–317.) Opiskelijalla on oikeus ottaa yhteyttä opettajaan, jos harjoittelussa ilmenee ongelmia. Myös ohjaajalla on velvollisuus tähän, sillä huonosti toteutuva harjoittelujakso ei palvele ketään. (Mattila 2015, 57.)

Opiskelijaohjaustilanteet voivat olla haasteellisia ohjaajalle ja aiheuttaa tälle stressiä. Syynä tähän ovat muun muassa lisääntynyt vastuu ja epävarmuus ohjaustaidoista. Ohjaaminen voi joskus tuntua turhauttavalta, koska ohjaaja joutuu tavallaan tekemään toista työtä ilman lisäpalkkiota oman työnsä ohella. Toisaalta ohjaaminen kantaa myös hedelmää, sillä hyvin ohjattu opiskelija on motivoitunut tekemään ja oppimaan ja tuo lisäapua moniin tilanteisiin. (Mattila 2015, 56.) Haasteellisiin tilanteisiin ohjaajan on tärkeää puuttua aikaisessa vaiheessa, toimia opiskelijan tukena, hyödyntää monipuolisia ohjauskeinoja ja olla tarvittaessa yhteydessä opiskelijan ohjaavaan opettajaan (Juntunen ym. 2016, 123–124). Ohjaaja tarvitsee keinoja opiskelijan ja tämän taitojen tarkkailuun sekä

opettamiseen. Tällaisia keinoja voivat olla esimerkiksi kyseenalaistaminen, ääneen ajatteleminen, jälkipuinti, reflektio, toiminnan suunnittelu ja ongelmapohjainen oppiminen. (Ness ym. 2010, 41–42.) Opiskelijaohjaajille tulee myös mahdollisuuksien mukaan järjestää opiskelijaohjauskoulutusta ohjauskäytäntöjen ja toimintatapojen paremman tunnettavuuden ja yhtenäistämisen vuoksi (Kälkäjä ym. 2016, 230).

Työharjoittelun alkaminen aiheuttaa opiskelijoissa hyvin erilaisia tunteita ja odotuksia. Usein opiskelija voi tuntea jopa pelkoa uutta ympäristöä kohtaan sekä epävarmuutta omista kliinisistä taidoistaan ja kommunikointikyvystään henkilökunnan ja potilaiden kanssa. (Moquin ym. 2018.) Harjoittelujaksojen aikana opiskelijoilla on vielä hyvin vähän kokemusta kommunikoinnista potilaiden kanssa ammattilaisena. Opiskelijat ovat usein tietoisia siitä, että potilaat rentoutuvat todennäköisemmin, jos he pystyvät juttelemaan hoitotoimenpiteen aikana, mutta koska heidän täytyy keskittyä kunnolla tekemäänsä, he kokevat kommunikoinnin vaikeaksi. Varsinkin harjoittelun ensimmäisinä päivinä mitä epämukavampi tai teknisempi jokin toimenpide on, sitä enemmän opiskelijan täytyy keskittyä sen suorittamiseen, jolloin emotionaalinen puoli jää vähemmälle. (Scott & Spouse 2013, 98.)

3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA OPINNÄYTETYÖTÄ OHJAAVAT KYSYMYKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa mitkä tekijät vaikuttavat sairaanhoitajaopiskelijoiden työharjoittelukokemuksiin. Tavoitteena on kirjallisuuskatsauksen avulla kehittää sairaanhoitajaopiskelijoiden työharjoittelujaksoja.

Opinnäytetyötä ohjaavat seuraavat kysymykset:

1. Mitkä tekijät vaikuttavat positiivisesti työharjoittelukokemuksiin?
2. Mitkä tekijät vaikuttavat negatiivisesti työharjoittelukokemuksiin?

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMISMENETELMÄ

4.1 Menetelmän kuvailu

Tämä opinnäytetyö toteutetaan yleiskatsauksena, joka on narratiivisen kirjallisuuskatsauksen toteuttamistapa. Kirjallisuuskatsaus on tutkimusmenetelmä, jolla kartoitetaan tietyn aihealueen jo olemassa olevaa tietoa (Tuomi & Latvala). Kirjallisuuskatsaus keskittyy tutkimuksen kannalta keskeiseen tietoon ja antaa tietoa millä menetelmillä, miten ja mistä näkökulmasta aihetta on jo tutkittu aiemmin ja paljonko tutkimustietoa on olemassa. Kirjallisuuskatsauksen on myös tarkoitus osoittaa, miten aiemmat tutkimukset liittyvät tekeillä olevaan tutkimukseen. (Hirsjärvi ym. 2015, 121.)

Kirjallisuuskatsaus voi olla kuvaileva kirjallisuuskatsaus, systemaattinen kirjallisuuskatsaus tai määrällinen tai laadullinen meta-analyysi. Kaikissa kirjallisuuskatsauksissa on yhtäläisyyksiä, kuten kirjallisuushaut, arviointi, aineiston synteesi ja analyysi. Eri kirjallisuuskatsaukset eroavat toisistaan muun muassa tekotavan, tarkoituksen, määrittelyn ja analyysimenetelmän perusteella. (Tuomi & Latvala.)

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus voi olla joko narratiivinen tai integroiva. Narratiivinen kirjallisuuskatsaus antaa laajan kuvan aiheesta ja epäyhtenäinen tieto järjestellään yhtenäiseksi, jatkuvaksi ja helppolukuseksi tiedoksi. Se myös tiivistää aikaisempia tutkimuksia. Narratiivisen kirjallisuuskatsauksen tutkimusaineiston ei tarvitse käydä läpi erityistä systemaattista seulua, vaikka tutkimuksen johtopäätökset mukailevat kirjallisuuskatsauksen mukaista synteesiä. (Salminen 2011, 7.) Tässä työssä pyritään tekemään juuri edellä kuvatulla tavalla, eli antamaan laaja kuva aiheesta ja järjestelemään löydetty tiedot helppolukuseksi tekstiksi.

Narratiivinen kirjallisuuskatsaus voidaan erottaa kolmeen alatyyppeihin, jotka ovat kommentoiva, toimituksellinen ja yleiskatsaus. Yleisimmin narratiivisella kirjallisuuskatsauksella tarkoitetaan juuri tätä yleiskatsausta. Yleiskatsaus on näistä kolmesta tyypistä laajin ja siinä tiivistetään aikaisempia tutkimuksia. Yleiskatsauksessa ei ole tarkkoja ja tiukkoja sääntöjä. Tästä kirjallisuuskatsauksen muodosta käytetään myös nimitystä kuvaileva synteesi. (Salminen 2011, 7.) Tässä opinnäytetyössä pyritään toimimaan edellä kuvatulla tavalla eli tiivistämään aikaisempia tutkimuksia ilman tarkkoja ja tiukkoja sääntöjä.

Tässä opinnäytetyössä käytetään induktiivista sisällönanalyysitapaa. Induktiivisessa sisällönanalyysissä tietoa analysoidaan aineistolähtöisesti (Kyngäs ym. 2011, 139). Se perustuu aineiston tutkimiseen, jossa tietyt teemat nousevat raakatiedosta toistuvan tutkimuksen ja vertailun avulla ja ne yhdistetään suuremmaksi kokonaisuudeksi tai päätelmäksi (Elo & Kyngäs 2007, 109). Tätä opinnäytetyötä varten haettiin julkaisuja, jotka antavat vastauksia opinnäytetyötä ohjaaviin kysymyksiin. Julkaisuja arvioitiin ja käytiin runsaasti läpi pyrkien samalla löytämään niistä tähän opinnäytetyöhön sopivia. Julkaisuja etsittiin ensin otsikon perusteella, jonka jälkeen julkaisun sisältöä tarkasteltiin tarkemmin miettien vastaako se tätä opinnäytetyötä ohjaaviin kysymyksiin. Julkaisuista poimittiin kaikki tiedot, joita on mahdollista hyödyntää tässä opinnäytetyössä. Julkaisuista saatujen tietojen perusteella muodostettiin omin sanoin kerrottuja lauseita ja merkittiin lähdeviitteet selkeästi näkyviin. Muodostetut lauseet ryhmiteltiin pääaiheiden mukaan, joita ovat opiskelijaohjaaja, opiskelijaohjaus, oppimisympäristö, opiskelijan oppiminen ja opiskelijan oma toiminta. Pääaiheet ovat jo aiheeseen tutustumisvaiheessa esille nousseita tekijöitä. Eri aineistoista löytyvät tiedot syntetisoitiin ja tiivistettiin sujuvaksi ja loogiseksi kokonaisuudeksi, jonka jälkeen ne analysoitiin ja pyrittiin järjestelemään sujuvaksi tekstiksi, jonka avulla saadaan kerrottua oleelliset tiedot aiheesta ja vastattua tämän opinnäytetyön ohjaaviin kysymyksiin. Työssä käytettiin apuna tekstien päällejärjystä, jotta muodostetuista teksteistä saatiin eroteltua positiivisesti ja negatiivisesti vaikuttavia tekijöitä. Päällejärjytyksen jälkeen lauseet siirrettiin opinnäytetyössä oikeiden otsikoiden alle ja varmistettiin tekstin luettavuus ja sujuvuus. Tuloksista tehtiin myös kuva helpottamaan tulosten tulkintaa.

4.2 Tiedonhaku

Opinnäytetyön kirjallisuuskatsausta varten tietoa haettiin eri tietokannoista samoilla hakusanoilla. Kaikkiin tietokantoihin pyrittiin tekemään samat rajaukset. Kaikki tietokantojen vuosirajaukset tehtiin välille 2010–2020, kokotekstit haluttiin näkyviin ja kielet rajattiin suomeen ja englantiin. Tietokantojen lisäksi hakuja täydennettiin manuaalisesti hyödyntämällä esimerkiksi muiden artikkeleiden kautta löytyviä lähteitä. Kirjallisuuskatsaukseen hyväksyttiin lähteet, jotka antavat vastauksia tätä opinnäytetyötä ohjaaviin kysymyksiin ja jotka koettiin tähän katsaukseen sopiviksi, laadukkaiksi ja luotettaviksi lähteiksi.

Tietoa haettiin kirjallisuuskatsausta varten ARTO-, Cinahl-, JBI-, Medic-, MEDLINE- ja PubMed-tietokannoista. Hakusanoina käytettiin eri yhdistelmiä seuraavista hakusanoista: työharjoittelu (practical training), harjoittelu (practice), hoitotyö (nursing), kliininen harjoittelu (clinical practice), sairaanhoitaja (nurse), kokemus (experience), opiskelija (student) ja sairaanhoitajaopiskelija (nursing student).

ARTO -tietokannasta haettiin materiaalia vain suomenkielisillä hakusanoilla. Aineistotyypeiksi hyväksyttiin vain kirja ja lehti tai artikkeli ja hakutuloksiin tehtiin vuosirajaukset. ARTO -tietokannasta löydettiin yhteensä kolme lähdeä. Hakusanoilla työharjoittelu AND sairaanhoitaja löytyi kaksi lähdeä ja hakusanoilla harjoittelu AND sairaanhoitaja löytyi yksi lähde (Liite 1). Lähteet valittiin ensin sopivan otsikon perusteella, jonka jälkeen tarkasteltiin, antaako aineisto vastauksia opinnäytetyötä ohjaaviin kysymyksiin.

CINAHL -tietokannasta haettiin materiaalia englanninkielisillä hakusanoilla ja hakutulosten kieleksi hyväksyttiin vain englanti. Hakuohjeisiin valittiin, että tietokanta hakee hakutuloksia kaikilla hakutermeillä ja lisäksi tehtiin vuosirajaukset. Hakutuloksia saatiin tästä tietokannasta haettaessa monilla hakusanoilla tuhansia, joten näistä käytiin läpi vain 300 ensimmäistä hakutulosta (Liite 1). Hakusanojen, jotka antoivat hakutuloksia muutamia satoja, hakutulokset eivät vaikuttaneet otsikoiden perusteella sopivilta, joten lähteitä ei ollut syytä tarkastella tarkemmin. Tästä tietokannasta ei siis löytynyt yhtään lähdeä, joka antaisi vastauksia opinnäytetyötä ohjaavaan kysymykseen.

JBI -tietokannasta haettiin materiaalia englanninkielisillä hakusanoilla. Hakutuloksiin tehtiin myös vuosirajaukset. Monet hakutuloksista vaikuttivat jo otsikon perusteella epäsopeville. Hakutuloksista löytyi myös monia hakutuloksia, jotka olivat jo otettu hakutuloksiin mukaan toisen tietokannan kautta. Tämän tietokannan kautta löydettiin kuitenkin kaksi lähdeä. Molemmat löydettiin hakusanoilla clinical practice AND student AND experience (Liite 1).

Medic -tietokannasta haettiin materiaalia vain suomenkielisillä hakusanoilla. Hakutulokset rajattiin niin, että asiasanojen synonyymit otettiin käyttöön, vain kokotekstit haluttiin näkyviin ja hakutuloksiin tehtiin vuosirajaukset. Julkaisutyyppiä ei rajattu, koska rajamalla tietokanta näytti vain yhtä julkaisutyyppiä kerrallaan. Ilman rajausta kaikki julkaisutyyppit saatiin näkyviin samaan aikaan. Hakusanat antoivat kokonaisuudessaan hyvin vähän hakutuloksia tästä tietokannasta. Hakusanoilla työharjoittelu AND opiskelija löytyi kuitenkin yksi lähde kirjallisuuskatsausta varten (Liite 1).

Medline -tietokannasta haettiin materiaalia englanninkielisillä hakusanoilla. Hakutuloksia rajattiin niin, että hakutulokset olivat vain englanninkielisiä, hakutulosten kokotekstit haettiin näkyviin ja tehtiin vuosirajaukset. Monilla hakusanoilla saatiin tuhansia hakutuloksia, joten näistä käytiin läpi vain 300 ensimmäistä hakutulosta (Liite 1). Monet hakutuloksista vaikuttivat heti otsikon perustella epäsovilta tämän opinnäytetyön kirjallisuuskatsausta varten. Hakusanoilla clinical practice AND student löydettiin yksi lähde.

PubMed -tietokannasta haettiin materiaalia englanninkielisillä hakusanoilla. Hakutuloksia rajattiin niin, että vain hakutulosten kokotekstit saatiin näkyviin. Lisäksi hakutuloksille tehtiin vuosirajaukset. Hakusanoista moni antoi tuhansia hakutuloksia, joten näistä käytiin läpi vain 300 ensimmäistä hakutulosta (Liite 1). Hakusanoilla practical training AND nurse löydettiin yksi lähde, hakusanoilla practice AND nursing student AND experience löydettiin kaksi lähdettä ja hakusanoilla clinical practice AND nursing AND experience löydettiin kaksi lähdettä tätä opinnäytetyötä varten. Lähteet etsittiin ensin sopivan otsikon perusteella, jonka jälkeen aineiston sisältöä tarkasteltiin tarkemmin.

Taulukosta 1 nähdään, että tietokantojen kautta löydettiin yhteensä 13 lähdettä. Neljä lähdettä löydettiin ARTO -tietokannan kautta, kaksi lähdettä löydettiin JBI -tietokannan kautta, yksi lähde löydettiin Medic -tietokannan kautta, yksi lähde löydettiin Medline -tietokannan kautta ja viisi lähdettä löydettiin PubMed -tietokannan kautta.

Taulukko 1. Tietokannoista löydettyjen lähteiden hakupolut.

Tietokanta	Hakusanat	Osumia	Valittu	Tekijä, julkaisuvuosi, julkaisun nimi, käytetty painos, julkaisupaikka ja julkaisija
ARTO	työharjoittelu AND sairaanhoitaja	114	3	Himananen, S.; Mäkinen, T.; Seitsamo, S. & Yli-Koivisto, L. 2017. Opiskelijoiden näkemyksiä harjoittelun ohjauksesta hoitotyön ammattikorkeakouluopinnoissa. Teoksessa Oivaltamisen iloa. Toim. Tuomi, J.; Joronen, K. & Huhdanpää A. Tampereen ammattikorkeakoulu. Scott, I. & Spouse, J. 2013. Practice-Based Learning in Nursing, Health and Social Care. Mentorship, Facilitation and Supervision. West Sussex: Wiley-Blackwell. Pahkala, T.; Kääriäinen, M. & Lukkarinen H. 2013. Hoitotyön opiskelijoiden kliininen osaaminen. Hoitotiede. Vol. 25, No 1, 12–23.
	harjoittelu AND sairaanhoitaja	259	1	Juntunen, J.; Ruotsalainen, H.; Tuomikoski, A-M. & Kääriäinen, M. 2016. Haasteelliset opiskelijaohjaustilanteet terveysalalla – opiskelijaohjaajien käsityksiä. Hoitotiede. Vol. 28, No 2, 123–136.
JBI	"clinical practice" AND student AND experience	958	2	Keeping-Burke, L.; McCloskey, R.; Donovan, C.; Yetman, L. & Hansen, L. 2018. Nursing students' experiences with clinical placement in residential aged care facilities: a systematic review protocol of qualitative evidence. JBI Database of Systematic Reviews and Implementation Reports. Vol. 16, No 5, 1109–1116. Tuomikoski, A. & Kääriäinen, M. 2016. Nurses' perceptions of their competence in mentoring nursing students in clinical practice. A systematic review protocol of qualitative evidence. JBI Database of Systematic Reviews and Implementation Reports. Vol. 14, No 7, 98–109.
MEDIC	työharjoittelu AND opiskelija	30	1	Kälkäjä, M.; Ruotsalainen, H.; Sivonen, P.; Tuomikoski, A.; Vehkaperä, A. & Kääriäinen, M. 2016. Opiskelijaohjauskäytännöt, -resurssit ja ohjaajat terveysalalla: opiskelijaohjaajien näkökulma. Hoitotiede. Vol. 28, No 3, 229–242.
Medline	"clinical practice" AND student	357	1	Muthathi, I.; Thurling, C. & Armstrong, S. 2017. Through the eyes of the student: Best practices in clinical facilitation. Curationis. Vol. 40, No 1, 1787–1794.
PubMed	"practical training" AND nurse	150	1	Günay, U. & Kılınc, G. 2018. The transfer of theoretical knowledge to clinical practice by nursing students and the difficulties they experience: A qualitative study. Nurse Education Today. Vol 65, No 6, 81–86.
	practice AND "nursing student" AND experience	240	2	Ewertsson, M.; Bagga-Gupta, S. & Blomberg, K. 2017. Nursing students' socialisation into practical skills. Nurse Education in Practice. Vol. 27, No 6, 157–164. Jansson, I. & Ene, K. 2016. Nursing students' evaluation of quality indicators during learning in clinical practice. Nurse Education in Practice. Vol. 20, No 5, 17–22.
	clinical practice AND nursing AND experience	3519*	2	Jonsén, E.; Melender, H-L. & Hiili, Y. 2013. Finnish and Swedish nursing students' experiences of their first clinical practice placement – A qualitative study. Nurse Education Today. Vol. 33, No 3, 297–302. Vae, K.; Engström, M.; Mårtensson, G. & Löfmark, A. 2018. Nursing students' and preceptors' experience of assessment during clinical practice: A multilevel repeated-interview study of student-preceptor dyads. Nurse Education in Practice. Vol. 30, No 3, 13–19.
Yhteensä			n=13	
*hakutuloksista käytiin läpi vain 300 ensimmäistä suuren hakutulospöytäkirjan vuoksi				

Tietokannoista löydettyjen hakutuloksien lisäksi lähteitä löydettiin kirjallisuuskatsausta varten myös manuaalisesti. Manuaalisia lähteitä valittiin mukaan yhteensä 12. Nämä valitut manuaaliset lähteet ovat nähtävissä taulukossa 2. Yksi manuaalisesti löydetty lähde hyväksyttiin mukaan, vaikka sen julkaisuvuosi (2000) ei sopinut työssä muuten noudatettuun aikarajaukseen, sillä kyseisen lähteen tietojen katsottiin olevan ajasta riippumattomia ja edelleen käyttökelpoista tietoa.

Taulukko 2. Valitut manuaaliset lähteet.

Tekijä, julkaisuvuosi, julkaisun nimi, käytetty painos, julkaisupaikka ja julkaisija
Carey, M.; Kent, B. & Latour, J. 2018. Experiences of undergraduate nursing students in peer assisted learning in clinical practice: a qualitative systematic review. <i>JB I Database Of Systematic Reviews And Implementation Reports</i> . Vol. 16, No 5, 1190–1219.
Comparcini, D.; Cicolini, G.; Simonetti, V.; Mikkonen, K.; Kääriäinen, M. & Tomietto, M. 2020. Developing mentorship in clinical practice: Psychometrics properties of the Mentors' Competence Instrument. <i>Nurse Education in Practice</i> . Vol. 43, No 2.
Eklund, A. 2018. <i>Tervetuloa meille! Uuden työntekijän perehdytys</i> . Helsinki: Grano Oy
Helgesen, A.; Gregersen, A. & Roos, A. 2016. Nurse students' experiences with clinical placement in outpatient unit – a qualitative study. <i>BMC Nursing</i> . Vol. 15, No 49.
Humphreys, A.; Gidman, J. & Andrews, A. 2000. The nature and purpose of the role of the nurse lecturer in practice settings. <i>Nurse Education Today</i> . Vol. 20, No 4, 311–317.
Jokelainen, M.; Jamookeeah, D.; Tossavainen, K. & Turunen, H. 2013. Finnish and British mentors' conceptions of facilitating nursing students' placement learning and professional development. <i>Nurse Education in Practice</i> . Vol. 13, No 1, 61–67.
Kol, E. & Ince, S. 2018. Determining the opinions of the first-year nursing students about clinical practice and clinical educators. <i>Nurse Education in Practice</i> . Vol. 31, No 4, 35–40.
Kostiainen, J. & Hupli, M. 2013. Ohjaajan ja opiskelijan välinen ohjauskeskustelu ohjatussa harjoittelussa - käsitteanalyysi hybridisen mallin mukaan. <i>Hoitotiede</i> . Vol. 25, No 1, 2–11.
Mattila, E. 2015. Opiskelijoiden kokemus kollegiaalisuudesta. Teoksessa <i>Kollegiaalisuus hoitotyössä</i> . Hoitotyön vuosikirja 2015. Toim. Becker, E.; Hahtela, N. & Ranta, I. Helsinki: Suomen sairaanhoitajaliitto ry. Fioca Oy.
Moaquin, H.; Seneviratne, C. & Venturato, L. 2018. From apprehension to advocacy: a qualitative study of undergraduate nursing student experience in clinical placement in residential aged care. <i>BMC Nursing</i> . Vol. 17, No 8.
Ness, V.; Duffy, K.; McCallum, J. & Price, L. 2010. Supporting and mentoring nursing students in practice. <i>Nursing Standard</i> . Vol. 25, No 1, 41–46.
Papastavrou, E.; Lambrinou, E.; Tsangari, H.; Saarikoski M. & Leino-Kilpi, H. 2010. Student nurses experience of learning in the clinical environment. <i>Nurse Education in Practice</i> . Vol. 10, No 3, 176–182.
Yhteensä n= 12

Tämän opinnäytetyön kirjallisuuskatsausta varten tietokannoista löydettiin 13 lähdettä ja manuaalisia lähteitä löydettiin 12. Kirjallisuuskatsaukseen valittiin siis mukaan yhteensä 25 eri lähdettä. Nämä lähteet koostuivat artikkeleista ja kirjoista.

5 TULOKSET

5.1 Sairaanhoidajaopiskelijoiden työharjoittelukokemuksiin positiivisesti vaikuttavia tekijöitä

Opiskelijaohjaaja vaikuttaa merkittävästi opiskelijan oppimiseen, sillä ohjattu harjoittelu muodostaa merkittävän osan terveystieteiden koulutuksesta (Kälkäjä ym. 2016, 230). Ohjaajan ja opiskelijan välinen vuorovaikutus on tärkeää harjoittelun onnistumisen kannalta (Kostiainen & Hupli, 2013, 3). Luottava suhde opiskelijan ja ohjaajan välillä luo optimaalisen oppimisympäristön opiskelijan oppimisen kannalta (Kol & Ince, 2018, 35). Ohjatun harjoittelun onnistumisen kannalta opiskelijan ja ohjaajan sanallinen vuorovaikutus on tärkeää. Ohjaajan on myös tärkeää huomioida opiskelija yksilönä. (Kostiainen & Hupli 2012, 2–3, 5–9.) Ohjaajan on tärkeää perehtyä etukäteen opiskelijan taustoihin, auttaa oppimistarpeiden tunnistamisessa ja auttaa oppimistavoitteiden muodostamisessa sekä niiden saavuttamisessa. Ohjaajan tulee auttaa opiskelijaa yhdistämään teoriaa käytännön hoitotyöhön ja opettaa opiskelijalle klinisiä taitoja. (Jokelainen ym. 2013, 63–65.) Opiskelijaohjaajaa valitessa onkin hyvä huomioida ohjaajan valmiudet opiskelijaohjaajana toimimiseen ja opiskelijaohjaajakoulutusta on hyvä tarjota koko hoitohenkilökunnalle. Ohjaajan työkokemuksella on havaittu olevan yhteys siihen, miten hyvin ohjaaja tuntee ja tietää työyksikön käytännöt ja näin ollen pärjää opiskelijaohjauksessa. (Kälkäjä ym. 2016, 229–230, 240.) Mikäli opiskelijalla on useita ohjaajia, on ohjaajien tärkeää kommunikoida keskenään, jotta seuraava ohjaaja pystyy jatkamaan opettamisessa siitä mihin edellinen on jäänyt (Jansson & Ene, 2016, 20).

Opiskelijaohjaajan henkilökohtaisilla ominaisuuksilla on merkitystä ohjaustilanteiden kannalta. Näitä ohjaajan henkilökohtaisia ominaisuuksia ovat joustavuus, rehellisyys, tasapuolisuus, ammatillisuus ja rohkaisevuus. (Kälkäjä ym. 2016, 236.) Hyvä opiskelijaohjaaja kannustaa opiskelijaa, mutta tarvittaessa myös puuttuu tämän toimintaan, jos se on epäkorrektia tai potilasturvallisuutta vaarantavaa. Ammattimainen ohjaaja osaa antaa rakentavan palautteen hyvässä hengessä ja perustella näkemyksensä siten, että palaute on opiskelijan oppimista edistävää. (Mattila 2015, 57.) Ohjaajan kannustava asenne ja positiivinen palaute kohottavat opiskelijan itsevarmuutta hoitajan taitojen toteuttamisessa todellisissa tilanteissa (Muthathi ym. 2017, 1792). Myös opiskelijan ohjaajalta saaman palautteen ja arvioinnin laadulla on suuri merkitys, sillä arviointiprosessi vaikuttaa suoraan opiskelijan oppimisprosessiin. Palautteen tulee olla rakentavaa, rehellistä ja

tukea opiskelijan oppimista. Palautteessa tulee käydä ilmi myös opiskelijan kehittymistä, saavutuksia, vahvuuksia ja heikkouksia. (Vae ym. 2018, 13–17.)

Onnistuneen ohjauskeskustelun tärkeitä tekijöitä ovat positiivinen ilmapiiri, jaettu asiantuntijuus ja molemminpuolinen ymmärrys. Ohjauskeskustelussa koetaan myös tärkeäksi yhteinen pohtiminen ja keskusteleminen sen sijaan, että ohjaaja vain kertoisi opiskelijalle tietoja. Ohjauskeskustelu on tärkeä osa ohjattua harjoittelua, koska se edistää opiskelijan kasvua kohti hoitotyön ammattilaista. Ohjauskeskustelun tärkein tavoite onkin opiskelijan oppiminen. (Kostiainen & Hupli 2012, 2–3, 5–9.) On olemassa näyttöä, että positiiviset ohjaajakokemukset vaikuttavat opiskelijoiden päätökseen pysyä jatkossakin hoitoalalla (Tuomikoski & Kääriäinen 2016, 98).

Sairaanhoitajaopiskelijoilla voi olla paljon odotuksia ohjaajan suhteen. Opiskelijat odottavat ohjaajalta muun muassa saavansa osallistua aktiivisesti työskentelyyn pelkän tarkkailun sijasta, ohjaajan luottamusta heidän kykyjään ja itsenäiseen työskentelyyn kykenemistä kohtaan, kannustavaa asennetta, jokapäiväisiä oppimistilanteita, taitoa olla selvillä opiskelijan aiemmista kokemuksista ja taidoista sekä nykyisistä oppimistavoitteista ja niiden saavuttamisesta sekä opiskelijan yksilöllistä huomioimista oppimistavoitteiden saavuttamiseksi. Opiskelijat toivovat, että heidät huomioitaisiin myös silloin, jos jossakin muualla, esimerkiksi osaston ulkopuolella, tapahtuu jotain opiskelijan kannalta mielenkiintoista. On tärkeää, että jos ohjaaja on eri vuorossa opiskelijansa kanssa, hän järjestää opiskelijalle toisen ohjaajan sen sijaan, että jättää opiskelijan oman onnensa nojaan. Opiskelijat odottavat yleisesti, että työharjoittelun alkupuolella he saavat ohjaajalta paljon tukea ja ohjausta, mutta loppupuolella he saavat toimia itsenäisemmin ohjaajan ollessa vain taustalla varmistamassa. (Scott & Spouse 2013, 12–13.)

Opiskelijoiden kattava perehdytys työharjoittelupaikkaan ensimmäisenä harjoittelupäivänä on erittäin tärkeää, sillä muuten on pitkään aivan eksyksissä. Opiskelijat kokevat myös, että kattavan perehdytyksen saatuaan omien harjoittelutavoitteiden saavuttaminen on helpompaa ja harjoittelu lähtee tehokkaammin käyntiin. (Kallio 2011, 63, 74.) Hyvään perehdytykseen kuuluu työharjoittelupaikan puolelta tutustuttaminen työskentely-ympäristöön, ohjaaminen, opettaminen, seuranta, tukeminen ja palautteen antaminen (Eklund 2018, 39).

Oppimisympäristöön vaikuttavat monet tekijät, kuten ohjaaja, opiskelija, muut terveydenhuollon ammattilaiset ja fyysinen ympäristö. Fyysiseen ympäristöön vaikuttavat hoitotyön tilojen lisäksi muun muassa taukotilat, opiskelijoille annettavat kulkukortit ja

säilytyslokero henkilökohtaisille tavaroille. (Günay & Kılınc 2018, 83–84.) Hyvä kliinisen harjoittelun oppimisympäristö on monimuotoinen, suhtautuminen opiskelijoiden opettamiseen on myönteistä ja se tarjoaa korkeatasoista ohjausta. Hoitohenkilökunnan tulee olla vastaanottavaista ja rohkaisevaa, tukea opiskelijaa sekä sitoutua opiskelijan ohjaamiseen. Hyvän oppimisympäristön ja ohjauksen lisäksi opiskelijalta täytyy myös löytyä halua oppimiseen ja tiedon vastaanottamiseen. Hyvän ja myönteisen ilmapiirin on havaittu lisäävän opiskelijan rohkeutta, motivaatiota ja aloitteellisuutta. (Jonsén ym. 2013, 299–300.) Tukeva oppimisympäristö on elintärkeä oppimisprosessin onnistumiselle (Kol & Ince 2018, 35). On havaittu, että oppimisympäristön laadun parantuessa opiskelijan motivaatio lisääntyy (Günay & Kılınc 2018, 83–84). Positiivinen, avoin ja suvaitsevainen ilmapiiri luo otolliset olosuhteet oppimiselle ja taitojen kehittämiseksi. Henkilökunnan suhtautumisella opiskelijaan on suuri merkitys opiskelijan työharjoittelukokemuksen kannalta. Opiskelija voidaan ottaa työyhteisöön vahvasti mukaan ja näin usein tapahtuukin. Opiskelijoita on tärkeää kohdella mahdollisimman tasa-arvoisesti, eli arvostaa heidän tekemäänsä työtä, kohdella oikeudenmukaisesti ja luottaa heidän taitoihinsa tiettyjen rajojen puitteissa. (Mattila 2015, 52–53.)

Opiskelijan saama vertaistuki muilta opiskelijoilta on tehokas oppimisväline. Vertaistuki lievittää harjoittelun mukanaan tuomia haasteita ja lisää oppimisen tehokkuutta. Vertaisopiskelija on roolimallina kliinisen tiedon lisääntymisessä. Toiselta opiskelijalta saatu kannustus ja positiivinen palaute kohottavat pätevyyttä ja itsevarmuutta ja vähentävät stressiä ja huolta. Työskentely yhdessä toisen opiskelijan kanssa valmistaa opiskelijaa myös itsenäiseen työskentelyyn tulevaisuudessa. (Carey ym. 2018, 1197, 1199.)

Opiskelijan oma toiminta vaikuttaa paljon työharjoittelujakson onnistumiseen (Juntunen ym. 2016, 127–128). Aktiivinen opiskelija etsii itse tietoa harjoittelun aikana ilmenneistä asioista ja hakeutuu aktiivisesti ohjaustilanteisiin (Kostiainen & Hupli, 2012, 9). Opiskelijan oma aloitteellisuus on avainasemassa hyvän työharjoittelukokemuksen kannalta. Opiskelijan täytyy rohkeasti ilmaista halunsa osallistua hoitotoimenpiteisiin, joissa hän kokee tarvetta saada harjoitusta. Opiskelijan on myös tärkeää ymmärtää oppimisensa olevan itseohjautuvaa. Ohjaajan osoittama kannustus ja rohkaisu itseohjautuvaa oppimista kohtaan on tärkeää, jotta opiskelija voi aktiivisesti etsiä tietoa ja saavuttaa oppimistavoitteitaan. (Moquin ym. 2018.) Opiskelijan on tärkeää esittää paljon kysymyksiä ja ilmaista haluaan käytännön taitojen tekemiseen (Ewertsson ym. 2017, 157–164).

Työharjoittelupaikan työkulttuuri on yksi vaikuttavimpia tekijöitä liittyen opiskelijan oppimiseen (Keeping-Burke ym. 2018, 1110). Hyvien oppimistulosten saavuttamiseksi

opiskelija tarvitsee kuuluvuuden tunnetta harjoitteluympäristössä. Työharjoittelujakson pituus vaikuttaa kuuluvuuden tunteen kehittymisen kautta ammatti-identiteetin kehittymiseen sekä opiskelijan pyrkimyksiin oppia. (Helgesen ym. 2016.) Pidemmät harjoittelujaksot edistävät opiskelijan kuuluvuuden tunnetta, mikä puolestaan edistää opiskelijan itseohjautuvaa osallistumista harjoittelussa (Muthathi ym. 2017, 1792). Opiskelijan on tärkeää tuntea kuuluvansa osaksi työyhteisöä ja tätä edistää esimerkiksi kahvi- ja lounastaukojen viettäminen henkilökunnan kanssa (Jokelainen ym. 2013, 64).

Opiskelijan oppimisprosessin kannalta tärkeiksi asioiksi koetaan reflektointi, jatkuvuus, vastuullisuus, itsenäinen työskentely, henkilökunnan asenne ja pätevyys ja palautteen saaminen (Jansson & Ene 2016, 17). Palautteen saaminen harjoittelujakson aikana on tärkeää (Himanen ym. 2017, 68). Myös opiskelijan itsearvioinnit ovat tärkeitä, sillä niiden on havaittu parantavan oppimista. Itsearviointi saa opiskelijan pohtimaan omaa työskentelyä ja arvioimaan omaa suoritusta. Ohjaajien on tärkeää tukea enemmän opiskelijoiden kykyä tehdä itsearviointia. (Vae ym. 2018, 13–17.)

Opiskelijan ja ohjaajan välisen reflektoinnin on todettu auttavan opiskelijoiden oppimista. Reflektointi antaa opiskelijalle mahdollisuuden käsitellä raskaita ja vaikeita asioita sekä saada palautetta, neuvoja ja vinkkejä. (Jansson & Ene 2016, 19.) Opiskelijan ja ohjaajan väliset pohdinnat ja keskustelut auttavat opiskelijaa myös ymmärtämään teoriaa paremmin (Ewertsson ym. 2017, 163). Jatkuvuus koetaan tärkeäksi, sillä opiskelija voi olla monissa eri paikoissa ja nähdä hoitoprosessin eri vaiheita, jolloin kokonaiskuvan muodostaminen voi olla vaikeaa. Oppimista helpottaa saman potilaan koko hoidon seuraaminen, jolloin koko hoitoprosessi hahmottuu. (Jansson & Ene 2016, 20.) Reflektiivisten kysymysten käyttäminen ohjauksessa koetaan tärkeänä, koska se kehittää opiskelijan kriittistä ajattelutaitoa ja auttaa kehittämään kliinistä pätevyyttä. Kyseenalaistaminen ja äänen pohtiminen voivat olla hyvin yksinkertaista toimintaa, mutta samalla ne edistävät syvällisempää ajattelua. Varsinkin kun opiskelija tekee jonkin toimenpiteen ensimmäistä kertaa, on hyvä käydä tilanne jälkikäteen läpi oppimisen vahvistamiseksi. Myös mahdollisen traumaattisen tilanteen, esimerkiksi potilaan kuoleman tapahtuessa tilanne suositellaan käsiteltävän jälkikäteen huolellisesti opiskelijan kanssa. (Ness ym. 2010, 41–43.)

Opiskelija oppii kliinisiä taitoja työharjoittelujaksojen aikana. Kliinisten harjoitteluiden aikana opiskelijan on tärkeää päästä harjoittelemaan käden taitoja. Toistuva käden taitojen käyttäminen helpottaa oppimista. (Ewertsson ym. 2017, 157, 163–164.) Opiskelijoiden mielestä on tärkeää myös käydä harjoitteluissa läpi täsmälleen samat kliiniset taidot kuin mitä koulussa on edeltävästi opetettu, sillä usein työelämässä hoitajat tekevät nämä

asiat eri tavalla, jolloin opiskelijalle voi jäädä jostakin tilanteesta ristiriitaista tietoa. Myös ajallisesti koulussa opetetun ja työharjoitteluiden tulisi olla lähellä toisiaan, jotta työharjoittelusta saa kaiken hyödyn irti. Johdonmukaisuus sekä koulussa opetetun että kliinissä harjoittelussa opettujen asioiden välillä tulee säilyttää, sillä se vähentää hämmennystä siirrettäessä tietoja ja taitoja käytännön työhön. (Muthathi ym. 2017, 1791.) Tutkimuksissa korostetaan, miten tärkeää on, että opiskelijoita valmistetaan etukäteen harjoitteluita varten, harjoitellaan teorian siirtämistä käytännön tilanteisiin sekä varataan riittävästi aikaa reflektointia varten. Nämä ovat hyvin tärkeitä elementtejä oppimisen ja opiskelijan itsetunnon kehittymisen kannalta. (Helgesen ym. 2016.)

Opiskelijalle on hyvä tehdä selväksi, että kyseleminen on sallittua ja kaikki kysymykset ovat hyödyllisiä, jolloin opiskelija voi tutustua rauhallisin mielin uuteen paikkaan (Mattila 2015, 56). Ne harjoittelupaikat, jotka opiskelijat kokevat ystävällisiksi ja kannustaviksi, luovat positiivisia oppimiskokemuksia, kun taas harjoittelun erikoisuuksilla ja potilasmaateriaalilla on huomattavasti vähemmän vaikutusta koettuun oppimiseen (Keeping-Burke ym. 2018, 1110).

5.2 Sairaanhoidajaopiskelijoiden työharjoittelukokemuksiin negatiivisesti vaikuttavia tekijöitä

On havaittu, että koulussa opetetun ja kliinisessä harjoittelussa olevan todellisen tilanteen välillä on suuria eroja ja koulussa opittua teoreettista tietoa on vaikea siirtää kliiniseen työhön (Kol & Ince 2018, 38). Hoitotyön opiskelijat voivat pitää kliinistä tietämystään ja taitojaan riittämättöminä, eivätkä pysty siirtämään teoreettista tietoa kliiniseen käytäntöön. Mikäli opiskelija ei pidä kliinisiä taitojaan riittävänä, opiskelija ei luota itseensä ja voi pelätä olla tekemisissä potilaiden kanssa. (Günay & Kılınc, 2018, 81, 83.) Opiskelija voi olla tehokas, vaikka häneltä puuttuisi tarvittava tieto ja taito. Joillekin opiskelijoille voi olla myönteisistä olosuhteista huolimatta vaikeaa kääntyä ohjaajansa puoleen ja vastaanottaa ohjausta. Riskinä on, että opiskelija suorittaa väärin ja aiheuttaa näin ollen riskin myös potilaalle. (Ewertsson ym. 2017, 163.)

Ohjaajan ollessa tiukka ja etäinen opiskelija voi epäröidä esittää tälle kysymyksiä (Günay & Kılınc, 2018, 83). Monet ohjaajat keskittyvät liikaa yksityiskohtaisiin ohjeisiin, eivätkä siihen, miksi taidot tai toiminta tulee suorittaa tai mitä muita vaihtoehtoja on olemassa (Ewertsson ym. 2017, 163). Opiskelijan kohtaamat ongelmat ohjaajan ja muiden työntekijöiden kanssa laskevat opiskelijan motivaatiota ja opiskelija voi menettää

kiinnostustaan hoitotyötä kohtaan (Günay & Kılınç, 2018, 83). Työntekijöiden välinen hierarkia tai epätietoisuus eri rooleista voi myös aiheuttaa opiskelijassa hämmennystä tai jopa pelkoa. Tämä voi vaikeuttaa hyvän työskentelytavan löytämistä opiskelijan ja henkilökunnan välillä. (Moquin ym. 2018.) Jos opiskelija tuntee jäävänsä ilman ohjaajan tukea, voi tämä aiheuttaa eristäytyneisyyden ja näkymättömyyden tunnetta (Scott & Spouse 2013, 19).

Joskus opiskelijaohjaustilanne voi olla haasteellinen ohjaajalle opiskelijasta riippuvista syistä. Tähän voi vaikuttaa esimerkiksi opiskelijan oppimis- ja keskittymisvaikeudet ja valmistautumattomuus. Myös opiskelijan motivaatio, asenne, aikaisempi osaaminen ja suhtautuminen saatuun palautteeseen voivat olla puutteellisia. Lisäksi opiskelijalla voi esiintyä epäammattillista toimintaa. Opiskelijalla voi olla heikko orientaatio, huolia henkilökohtaisessa elämässä, heikko valmistautumattomuus harjoittelujaksolle tullessa, heikko motivaatio, puutteelliset oppimisvalmiudet ja epäammattillista toimintaa, jotka kaikki vaikuttavat harjoittelujakson kulkuun, sujuvuuteen ja onnistumiseen. Myös opiskelijoiden lähtötilanteet työharjoittelujaksolle tullessa vaihtelevat paljon. (Juntunen ym. 2016, 123–124, 127–128.) Opiskelijoiden erilaiset lähestymistavat oppimistilanteisiin voivat olla haaste ohjaajalle. Ohjaajan on tärkeää ymmärtää opiskelijan tietotaso ja lähestymistapa käytännön taitojen suorittamiseen. Samalla varmistetaan asianmukainen ja turvallinen hoidon tarjoaminen potilaalle. (Ewertsson ym. 2017, 163.) Opiskelijoiden epävarmuus voi lisääntyä, jos he joutuvat yksin vastaamaan potilaiden haasteellisiin kysymyksiin, joten ohjaajan on tärkeä olla opiskelijan tukena ja varmistamassa tilanteita (Scott & Spouse 2013, 98).

Opiskelijaohjausresurssit arvioidaan usein riittämättömiksi. Näihin resursseihin kuuluvat riittävä ohjausaika, asianmukaiset tilat, ohjausmateriaali, koulutuksen mahdollisuus ja mahdollisuus kehittää opiskelijaohjausta. (Kälkäjä ym. 2016, 229, 234.) Opiskelijoiden lukumäärän ei myöskään tule olla liian suuri samalla osastolla, sillä se voi muun muassa haitata opiskelijan ja ohjaajan yhteistyötä ja aiheuttaa sekä henkilökunnalle että opiskelijalle fyysistä ja henkistä uupumista (Günay & Kılınç 2018, 83–84). Opiskelijat voivat kokea joissakin tilanteissa vaikeaksi työskennellä toisen opiskelijan kanssa, sillä usein vain yksi opiskelija pääsee tekemään hoitotoimenpidettä ja muut joutuvat tyytymään tarkkailijan rooliin. Tämä voi kehittyä ongelmaksi, jos joku opiskelijoista dominoi tilanteita sen sijaan, että antaisi muillekin opiskelijoille mahdollisuuden osallistua. (Carey ym. 2018, 1200.) Opiskelijan arvostamisesta kertoo opiskelijan oman nimen käyttäminen pelkän opiskelija -termin sijasta henkilökunnan keskuudessa. Kaikki eivät tietenkään voi

heti muistaa opiskelijan nimeä, varsinkin jos heitä on yksikössä useampia, mutta opiskelijat kokevat usein opiskelija -nimityksen väheksyvänä ja alemmaa asemaa korostavana. (Mattila 2015, 53.)

Opiskelija ei aina saa riittävästi ohjausta kliinisissä tilanteissa. Opiskelija haluaa ohjaajan olevan läsnä toimenpiteen aikana ja haluaa, että toimenpide tehdään yhdessä. (Günay & Kılınç, 2018, 83.) Akuuteissa hoitoympäristöissä ensisijainen keskittyminen on yleensä hoidossa opettamisen, oppimisen ja ammatillisen kasvun sijasta, mikä ei ehkä luo ideaalisia oloja opiskelijan oppimiselle (Keeping-Burke ym. 2018, 1110).

Kommunikaation puute koulun opettajien ja työharjoittelua ohjaavien sairaanhoitajien välillä voi johtaa heikosti suunniteltuun työharjoittelujaksoon opiskelijan kannalta (Muthathi ym. 2017, 1788). Toisin sanoen hyvä yhteistyö koulun ja työharjoittelupaikan henkilökunnan välillä on välttämätöntä hyvän oppimisympäristön luomiseksi (Helgesen ym. 2016). Jos yksikin oppimisympäristöön vaikuttava tekijä on riittämätön, niin halutun oppimistason saavuttaminen on vaikeaa ja opiskelija voi kokea ahdistusta ja kyvyttömyyttä (Günay & Kılınç 2018, 83–84). Kliininen ympäristö voi aiheuttaa huolta ja stressiä opiskelijassa, mikä voi haitata oppimista (Keeping-Burke ym. 2018, 1110). Opiskelija voi harjoittelujaksojen aikana kohdata myös epäammattillista käyttäytymistä työntekijöiden suunnalta, opiskelija ei esimerkiksi aina ole tervetullut hoitajien yhteiseen kahvihuoneeseen (Mattila 2015, 52).

Opiskelijan riittämättömyyden tunne usein kasvaa kohdatessa epämurkeitä ja henkilökohtaisesti haastavia tilanteita, esimerkiksi sekavan potilaan hoitaminen tai kuoleman kohtaaminen. Koulussa opetetaan kehittämään kommunikointitaitoja, mutta niiden siirtäminen käytäntöön ammatillisessa ja erityisesti epämurkevassa tilanteessa on haastavaa. Tämän vuoksi opiskelijoiden on korvaamattoman tärkeää päästä seuraamaan ammattilaisten työskentelyä haastavissa potilastilanteissa. (Scott & Spouse 2013, 98.) Edistyksellisessä kliinisessä ympäristössä, jossa on paljon monimutkaista teknologiaa ja erilaisia hoitomuotoja, kokemattoman opiskelijan voi olla vaikeaa etsiä itse aktiivisesti tietoa. Opiskelija ei välttämättä tunne oloaan asianmukaisesti valmistautuneeksi moninkertaisiin haasteisiin, eikä tällöin tiedä miten toimia uudessa ympäristössä. (Helgesen ym 2016.)

Usein voi olla niin, että opiskelija ei itse asiassa ymmärrä kuinka voisi valmistautua työharjoittelua varten tarpeeksi tehokkaasti. Syynä tähän voi olla esimerkiksi kommunikaation puute liittyen työharjoittelupaikan odotuksiin opiskelijaa kohtaan. (Helgesen ym.

2016.) Ensimmäisten työharjoitteluviikkojen aikana opiskelija yleensä keskittyy vähemmän harjoittelutavoitteidensa saavuttamiseen. Sen sijaan hän keskittyy enemmän ympäristön tarkkailuun ja siihen sopeutumiseen. Tämän perusteella vain muutaman viikon lyhyet työharjoittelujaksot eivät palvele parhaiten kattavaa työharjoittelukokemusta. (Muthathi ym. 2017, 1792.) Lyhyillä työharjoittelujaksoilla opiskelijalla on vähemmän mahdollisuuksia osallistua sosiaaliseen vuorovaikutukseen harjoittelupaikassa, mikä vaikuttaa hidastavasti ammatti-identiteetin kehittymiseen. Lisäksi nykyään potilaiden hoito on keskittynyt enemmän avohoitoon pitkien osastojaksojen sijasta, jolloin opiskelijalla on aiempaa vähemmän mahdollisuuksia tutustua potilaan hoidon jatkuvuuteen. (Helgesen ym. 2016.)

5.3 Tulosten yhteenveto

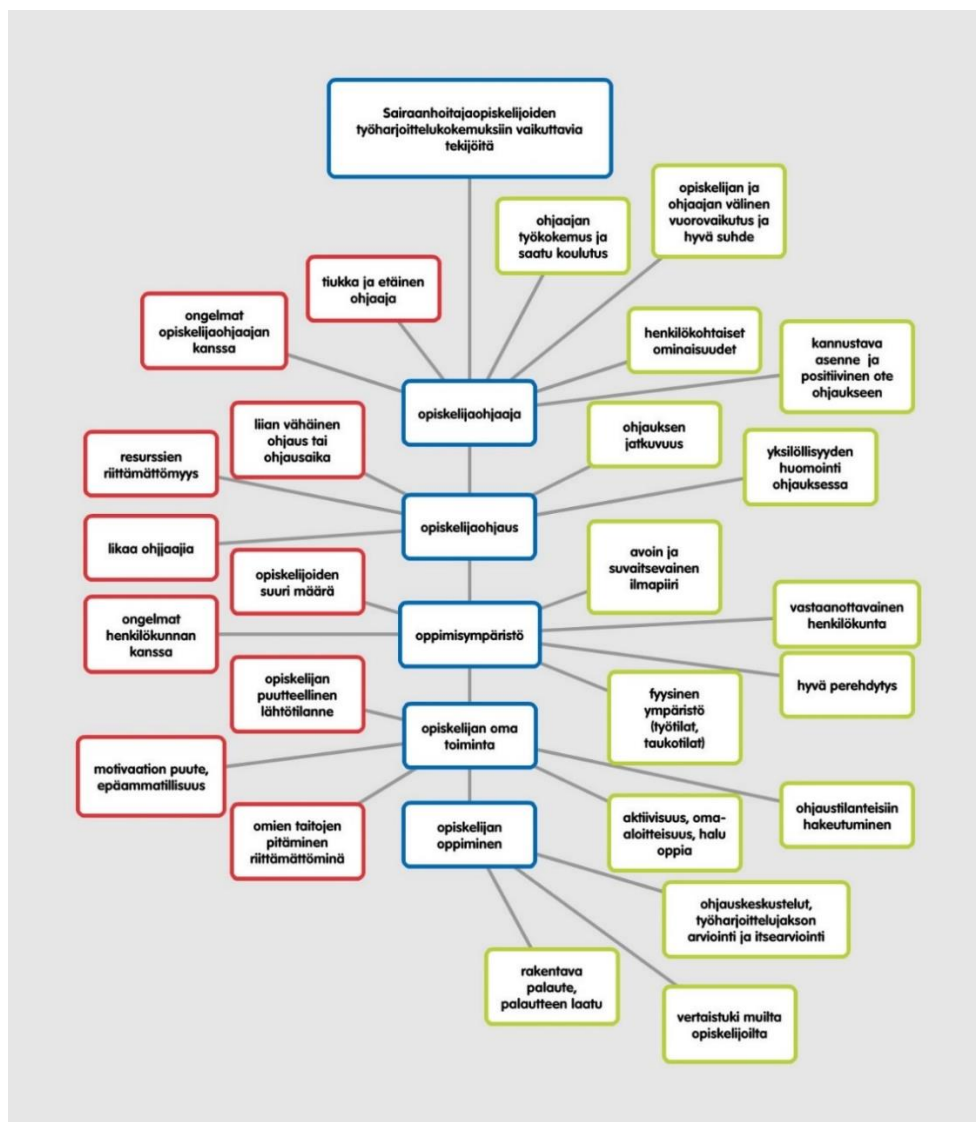
Sairaanhoitajaopiskelijoiden työharjoittelukokemuksiin vaikuttavat opiskelijaohjaus, opiskelijaohjaaja, oppimisympäristö, opiskelijan oppiminen ja opiskelijan oma toiminta. Opiskelijaohjaukseen vaikuttavat henkilöstöresurssit, voimavarat, ohjausaika ja ohjaajan työkokemus. Opiskelijaohjaajan henkilökohtaisilla ominaisuuksilla, kuten rehellisyydellä ja tasapuolisuudella on suuri merkitys opiskelijan työharjoittelukokemuksen kannalta. Oppimisympäristöön vaikuttavat eniten harjoitteluympäristön tarjoamat työskentelytilat ja ilmapiiri. Opiskelijan oppimisen kannalta tärkeää on opiskelijan saama palaute, ohjauskeskustelut ja työharjoittelujakson arviointi. Opiskelijan saaman palautteen laadulla on suuri merkitys, palautteen tulee olla rehellistä ja tukea opiskelijan oppimista. Myös opiskelijan oma suhtautuminen ja oma toiminta vaikuttavat työharjoittelukokemuksen muodostumiseen.

Positiivisten työharjoittelukokemusten muodostumiseen vaikuttavat opiskelijan ja opiskelijaohjaajan välinen hyvä vuorovaikutus, kannustava ja mukava opiskelijaohjaaja ja opiskelijan opiskelijaohjaajalta saama rakentava palaute. Myönteinen ilmapiiri ja vastaanottavainen henkilökunta lisäävät opiskelijan viihtyvyyttä. Opiskelijan ollessa aktiivinen ja asenteen ollessa positiivinen myös työharjoittelukokemuksesta muodostuu helpommin positiivinen.

Työharjoittelukokemusten muodostumiseen vaikuttavat negatiivisesti opiskelijan kohtaamat ongelmat opiskelijaohjaajan tai muun henkilökunnan kanssa, opiskelijan

opiskelijaohjaajalta saama puutteellinen tai riittämätön ohjaus ja opiskelijoiden suuri määrä samalla osastolla. Työharjoittelukokemuksiin vaikuttavat negatiivisesti myös opiskelijan heikko tai puutteellinen lähtötilanne, asenne ja motivaatio.

Sairaanhoitajaopiskelijoiden työharjoittelukokemuksiin vaikuttavia tekijöitä kuvataan kuvassa 1. Positiivisiin työharjoittelukokemuksiin vaikuttavat tekijät ovat vihreissä laatikoissa ja työharjoittelukokemuksiin negatiivisesti vaikuttavat tekijät ovat punaisissa laatikoissa. Sinisistä laatikoista ylin on kuvan otsikko ja muissa sinisissä laatikoissa kuvataan niin sanotut päätekijät, joiden perusteella sairaanhoitajaopiskelijoiden työharjoitteluun vaikuttavia tekijöitä luokitellaan tässä työssä.

Kuva 1. Sairaanhoitajaopiskelijoiden työharjoittelukokemuksiin vaikuttavia tekijöitä.

6 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Hyvän tieteellisen käytännön mukaan tutkimus tulee suorittaa hyvän tieteellisen käytännön edellyttämällä tavalla, jotta tutkimus voi olla eettisesti hyväksyttävää ja luotettavaa sekä tulokset uskottavia. Näitä hyviä tieteellisiä käytäntöjä ovat muun muassa rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus työskentelyssä, tulosten käsittelyssä, tallentamisessa, esittelyssä ja arvioinnissa. Tutkimuksessa tulee käyttää tutkimuksen kriteereihin sopivia ja eettisiä tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä. Työskennellessä tulee noudattaa tieteelliseen tietoon liittyvää avoimuutta ja vastuullista viestintää. Työssä tulee kunnioittaa muiden tutkijoiden tekemää työtä ja viitata asianmukaisesti heidän julkaisuihinsa, joita työssä käytetään lähdemateriaalina. Lisäksi työssä käytettävät aineistot tallennetaan tieteellisen tiedon vaatimalla tavalla. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6.) Tässä opinnäytetyössä noudatettiin näitä kaikkia hyviä tieteellisiä käytäntöjä. Opinnäytetyö toteutettiin kirjallisuuskatsauksena, joten lupia työn tekemiseen ei tarvinnut hakea. Kaikki tässä opinnäytetyössä käytetty materiaali on julkisesti saatavilla ja siihen on viitattu asianmukaisesti. Työhön pyrittiin valitsemaan mahdollisimman monipuolisia ja tuoreita lähteitä. Mitään työn vaiheita ei ole pyritty salaamaan, vaan kaikki työn vaiheet on kuvattu tässä työssä mahdollisimman tarkasti.

Työn luotettavuutta on hyvä arvioida koko työskentelyprosessin ajan. Tutkittava ilmiö on kuvattava ja nimettävä selkeästi, tutkimuksen aihe on perusteltava kattavasti, tutkimuksen tarkoitus ja työtä ohjaavat kysymykset on kuvattava selkeästi, aineiston keruu ja analysointi on kuvattava täsmällisesti ja arvioitava niiden johdonmukaisuutta ja perusteita sekä tulosten raportoinnissa on arvioitava niiden luotettavuutta erilaisin keinoin. (Kylmä & Juvakka 2007, 130-133.) Tässä opinnäytetyössä toimittiin edellä kuvatulla tavalla.

Tuomen ja Sarajärven (2011, 138–139) mukaan laadullista tutkimusta voidaan arvioida myös muun muassa uskottavuuden, vastaavuuden, siirrettävyyden ja vahvistettavuuden käsitteiden avulla. Kaikki kirjallisuuskatsaukseen valitut lähteet on taulukoitu selkeästi ja valittuja lähteitä on useita, mitkä vaikuttavat työn uskottavuuteen. Tällä opinnäytetyöllä on kaksi tekijää, joten opinnäytetyön vaiheita ja tuloksia on ollut mahdollista pohtia ja keskustella niistä yhdessä. Kaikki lähteistä otettu tieto vastaa opinnäytetyössä esitettyjä väitteitä, eikä tietoa ole tahallisesti pyritty muuttamaan esimerkiksi tulosten kannalta paremmaksi. Siirrettävyys ilmenee niin, että tuloksia on mahdollisuus hyödyntää myös

muissa yhteyksissä. Vahvistettavuus ilmenee tiedonhakuprosessin mahdollisimman tarkalla kuvauksella, joten hakutulokset ovat kenen tahansa toistettavissa.

Tämän opinnäytetyön luotettavuutta arvioitiin läpi työskentelyprosessin. Tiedon luotettavuus varmistettiin esimerkiksi hakemalla tietoa kuudesta eri tietokannasta ja käyttämällä järjestelmällisesti samoja hakusanoja kaikissa tietokannoissa. Kaikkiin tietokantoihin pyrittiin tekemään samat rajaukset, jotta hakutuloksista saatiin vertailukelpoisia ja luotettavia. Hakutuloksia pyrittiin myös arvioimaan kriittisesti ja työhön hyväksyttiin vain luotettavina pidettäviä lähteitä. Tiedon luotettavuus nousi esiin jo lähdeaineistoa lukiessa, sillä samat teemat toistuivat useissa eri lähteissä. Tämä lisää tiedon luotettavuutta. Opinnäytetyötä ohjaavat kysymykset ohjasivat koko opinnäytetyöprosessia ja tulokset antavat luotettavan ja kattavan vastauksen näihin opinnäytetyötä ohjaaviin kysymyksiin.

On mahdollista, että prosessin aikana on sattunut virheitä, jotka voivat heikentää tulosten luotettavuutta. Laadullisessa tutkimuksessa voi olla ongelmana se, että eri henkilö voi samoja aineistoja tulkittuaan päätyä hieman erilaiseen lopputulokseen kuin alkuperäinen tutkija (Kylmä & Juvakka 2007, 129). Tämän opinnäytetyön kohdalla voi esiintyä tulkinanvaraisuutta, sillä osa käytetyistä lähteistä on englanninkielisiä, jolloin käännöksen tarkkuus riippuu lukijan omasta englannin kielen taidosta. Lisäksi opinnäytetyön tulosten luotettavuutta voivat heikentää työhön valitut hakusanat, sillä ne eivät toimineet kaikissa tietokannoissa yhtä hyvin. Hakusanat esimerkiksi tuottivat aivan liikaa hakutuloksia läpikäytäviksi, jolloin osa hyvistä lähteistä on voinut jäädä löytämättä. Hakusanat pyrittiin määrittelemään mahdollisimman kattaviksi, mutta tietokantojen erilaisuudesta johtuen niiden toimivuudessa oli eroja. Tulosten luotettavuuden lisäämiseksi työssä on käytettävä runsaasti eri lähteitä. Tässä opinnäytetyössä katsottiin olevan riittävästi materiaalia, mutta jos sitä olisi ollut vielä enemmän, tulokset voitaisiin katsoa vieläkin luotettavimmiksi.

Tässä opinnäytetyössä käytettiin induktiivista sisällönanalyysitapaa. Tämän katsottiin olevan sopiva tapa työn toteuttamiseen, sillä aineistoa haluttiin lähteä analysoimaan ilman ennakko-oletuksia ja löytää mahdollisimman monipuolisia vastauksia opinnäytetyötä ohjaaviin kysymyksiin. Analyysin edetessä tietyt päätekijät nousivat toistuvasti esiin eri lähteissä, joten opinnäytetyön tulokset oli helppo rakentaa niiden pohjalta. Tämä työskentelymenetelmä koettiin hyväksi ja sopivaksi tähän opinnäytetyöhön, sillä sen avulla saatiin runsaasti vastauksia opinnäytetyötä ohjaaviin kysymyksiin.

7 POHDINTA

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa sairaanhoitajaopiskelijoiden työharjoittelukokemuksiin vaikuttavia tekijöitä. Tässä opinnäytetyössä saatiin kartoitettua monia näitä tekijöitä. Sairaanhoitajaopiskelijoiden työharjoittelukokemuksiin vaikuttavat monet tekijät, kuten opiskelijaohjaus, opiskelijaohjaaja, oppimisympäristö, opiskelijan oppiminen ja opiskelijan oma toiminta (Jansson & Ene 2016, 17; Juntunen ym. 2016, 125, 127; Kälkäjä ym. 2016, 230; Günay & Kılınç 2018, 83). Jokainen näistä tekijöistä pitää lisäksi sisällään useita alatekijöitä, jotka vaikuttavat työharjoittelukokemuksen muodostumiseen. On mahdollista, että tässä työssä ei käy ilmi kaikkia mahdollisia sairaanhoitajaopiskelijoiden työharjoittelukokemuksiin vaikuttavia tekijöitä. Työharjoittelukokemuksiin vaikuttavia tekijöitä voi todellisuudessa olla vielä paljon enemmän kuin mitä tuloksissa kuvataan. Myös se on mahdollista, että tulokset kuvailevat asioita, joita kaikki eivät pidä tärkeinä työharjoittelukokemuksen muodostumisen kannalta. Tulokset pohjautuvat vain tämän opinnäytetyön kirjallisuuskatsauksessa käytettyihin lähteisiin. Onnistuneen työharjoittelukokemuksen muodostuminen riippuu siis monesta tekijästä, joista jotkut riippuvat itse opiskelijasta, jotkut oppimisympäristöstä ja jotkut ohjaajasta ja muista työntekijöistä. Aina kaikki harjoitteluun vaikuttavat tekijät eivät toteudu optimaalisella tavalla, mutta onneksi kaikenlaisista työharjoittelukokemuksista oppii jotain. Kuitenkin työharjoittelujaksojen kehittäminen on aina tarpeellista, jotta tulevien hoitotyön ammattilaisten osaamiselle saadaan luotua vankka pohja jo opintojen aikana.

Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää sairaanhoitajaopiskelijoiden työharjoittelujaksoja kirjallisuuskatsauksen avulla. Tulokset antavat kattavan kuvan tekijöistä, jotka vaikuttavat työharjoittelukokemusten muodostumiseen. Näiden tekijöiden avulla terveysalan yritysten on mahdollista löytää kehittämisen kohteita omasta toiminnastaan, kehittää opiskelijoiden työharjoittelujaksoja paremmaksi ja kehittää heidän harjoittelujaksoissaan olevia puutteita. Tulokset antavat yrityksille mahdollisuuden tarkastella, toteutuvatko opiskelijoiden työharjoittelujaksot tulosten kuvailemalla tavalla. Kaikkia tuloksia on mahdollista hyödyntää kaikissa terveysalan yrityksissä. Tuloksia voidaan hyödyntää sellaiseen terveysalan yritysten lisäksi myös muiden alojen yrityksissä, joissa opiskelijat suorittavat työharjoittelujaksoja. Yksiköiden, jotka ottavat vastaan opiskelijoita, on tärkeää perehtyä hyvin opiskelijoiden ohjaamiseen ja panostaa työharjoittelujaksojen onnistumiseen, sillä usein työharjoittelujaksot ovat heikosti suunniteltuja ja niitä, sekä opiskelijan työharjoittelukokemusta voisi parantaa pienillä asioilla, joita käy ilmi esimerkiksi tästä

opinnäytetyöstä. Varsinkin pienet terveydenhuollon yksiköt voivat työharjoitteluihin pnostamalla lisätä vetovoimaansa tulevaisuuden työpaikkana sairaanhoitajaopiskelijoiden keskuudessa.

Kaikki hakusanat eivät toimineet yhtä hyvin kaikissa tässä opinnäytetyössä käytetyissä tietokannoissa, minkä seurauksena esimerkiksi Cinahl -tietokannasta ei löytynyt ainuttakaan lähdeettä ja joillakin hakusanoilla saatiin liikaa hakutuloksia läpikäytäväksi. On mahdollista, että hakusanat eivät ole olleet parhaita mahdollisia, mikä on voinut johtaa siihen, että osa hyvistä lähteistä on jäänyt löytämättä. Välillä tuntui myös vaikealta löytää tarpeeksi spesifejä lähteitä juuri tämän työn aiheeseen liittyen, sillä aiheesta löytyi paljon artikkeleita liittyen enemmän hoitajan kuin opiskelijan näkökulmaan.

Tämän opinnäytetyön tekemistä vaikeutti kevään 2020 koronavirustilanne, jonka vuoksi esimerkiksi kirjastot olivat kiinni. Näin ollen mahdollisten lähteiden määrä työssä supistui ja muutamien työssä käytettyjen lähteiden tarkkoja tietoja ei pystytty tarkistamaan alkuperäisistä julkaisuista, jos niitä ei ollut saatavilla internetissä. Esimerkiksi artikkelin ”Nurse students’ experiences with clinical placement in outpatient unit – a qualitative study” tarkkoja sivunumerotietoja ei saatu selville, sillä niitä ei ole kerrottu internetissä. Ennen koronavirustilannetta työtä varten etsittiin tietokannoista esimerkiksi kirjoja, joita olisi voitu hyödyntää tässä työssä, mutta niitä ei ehditty hankkimaan kirjastoista ennen niiden sulkeutumista. Tästä huolimatta työ on pyritty toteuttamaan mahdollisimman kattavasti ja luotettavasti niillä materiaaleilla, jotka olivat saatavilla työtä tehdessä.

Tämä opinnäytetyö toteutettiin kirjallisuuskatsauksena. Opinnäytetyössä voitiin käyttää ainoastaan niitä tietoja, joita lähdemateriaalista löytyi. Kirjallisuuskatsaukseen valittujen lähteiden ei havaittu olevan keskenään ristiriitaisia. Tulosten kirjoittaminen oli kuitenkin välillä hankalaa, sillä monista tekijöistä oli lähdetekstien perusteella vaikea jaotella, vaikuttaako tekijä työharjoittelukokemukseen positiivisesti vai negatiivisesti. Monet tekijät voivat olla sekä positiivisia että negatiivisia riippuen esimerkiksi opiskelijan omasta toiminnasta ja oppimisympäristöstä, eikä kaikkia tekijöitä voi näin ollen eritellä yksiselitteisesti.

Monissa kirjallisuuskatsaukseen valituissa lähteissä korostuu opiskelijaohjaajan merkitys opiskelijan työharjoittelukokemuksen kannalta. Tässä opinnäytetyössä tuloksista ei kuitenkaan selviä kuinka monessa lähteessä kyseinen tekijä esiintyy. Tämän olisi myös voinut kartoittaa tässä opinnäytetyössä, mikäli tämä olisi tullut mieleen jo varhaisessa vaiheessa. Tämä ymmärrettiin kuitenkin vasta kirjoittamisen ollessa loppuvaiheessa,

jolloin olisi ollut liian suuri työ lähteä selvittämään kuinka monessa lähteessä mikäkin tekijä esiintyy. Tämän opinnäytetyön tulokset on pyritty laittamaan loogiseen ja tekstin puolesta sujuvaan järjestykseen.

Jatkossa voisi olla mahdollista selvittää työharjoittelukokemuksiin vaikuttavien tekijöiden esiintyvyyden määrä eri artikkeleissa ja laittaa tekijät tämän perusteella tärkeysjärjestykseen. Myös työharjoittelukokemusta heikentäviin tekijöihin voisi kartoittaa kehittämismenetelmiä tulevaisuutta ajatellen. Opinnäytetyön aiheesta saa helposti luotua kyselylomakkeen opiskelijoille, mikä voisi jatkossa olla myös mielenkiintoista toteuttaa ja selvittää sitä kautta mitkä ovat opiskelijoiden mielestä heidän työharjoittelukokemuksiinsa vaikuttavia tekijöitä ja eroavatko ne tässä opinnäytetyössä löydetyistä tekijöistä.

LÄHTEET

Carey, M.; Kent, B. & Latour, J. 2018. Experiences of undergraduate nursing students in peer assisted learning in clinical practice: a qualitative systematic review. *JB I Database Of Systematic Reviews And Implementation Reports*. Vol. 16, No 5, 1190–1219.

Comparcini, D.; Cicolini, G.; Simonetti, V.; Mikkonen, K.; Kääriäinen, M. & Tomietto, M. 2020. Developing mentorship in clinical practice: Psychometrics properties of the Mentors' Competence Instrument. *Nurse Education in Practice*. Vol. 43, No 2.

Eklund, A. 2018. *Tervetuloa meille! Uuden työntekijän perehdytys*. Helsinki: Grano Oy.

Elo, S. & Kyngäs, H. 2007. The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing*. Vol. 62, No 1, 107-115.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi ammattipätevyyden tunnustamisesta 2005/36/EY. Annettu 7.9.2005. Saatavilla <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:02005L0036-20140117&from=EN>.

Ewertsson, M.; Bagga-Gupta, S. & Blomberg, K. 2017. Nursing students' socialisation into practical skills. *Nurse Education in Practise*. Vol. 27, No 6, 157–164.

Günay, U. & Kılınç, G. 2018. The transfer of theoretical knowledge to clinical practice by nursing students and the difficulties they experience: A qualitative study. *Nurse Education Today*. Vol 65, No 6, 81–86.

Helgesen, A.; Gregersen, A. & Roos, A. 2016. Nurse students' experiences with clinical placement in outpatient unit – a qualitative study. *BMC Nursing*. Vol. 15, No 49.

Himanen, S.; Mäkinen, T.; Seitsamo, S. & Yli-Koivisto, L. 2017. Opiskelijoiden näkemyksiä harjoittelun ohjauksesta hoitotyön ammattikorkeakouluopinnoissa. Teoksessa *Oivaltamisen iloa*. Toim. Tuomi, J.; Joronen, K. & Huhdanpää A. Tampereen ammattikorkeakoulu. Viitattu 9.3.2020. Saatavilla <http://julkaisut.tamk.fi/PDF-tiedostot-web/Muut/Taito2017-oivaltamisen-iloa.pdf>.

Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2015. *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Tammi.

Humphreys, A.; Gidman, J. & Andrews, A. 2000. The nature and purpose of the role of the nurse lecturer in practice settings. *Nurse Education Today*. Vol. 20, No 4, 311–317.

Jansson, I. & Ene, K. 2016. Nursing students' evaluation of quality indicators during learning in clinical practice. *Nurse Education in Practice*. Vol. 20, No 5, 17–22.

Jokelainen, M.; Jamookeeah, D.; Tossavainen, K. & Turunen, H. 2013. Finnish and British mentors' conceptions of facilitating nursing students' placement learning and professional development. *Nurse Education in Practice*. Vol. 13, No 1, 61–67.

Jonsén, E.; Melender, H-L. & Hiili, Y. 2013. Finnish and Swedish nursing students' experiences of their first clinical practice placement – A qualitative study. *Nurse Education Today*. Vol. 33, No 3, 297–302.

Juntunen, J.; Ruotsalainen, H.; Tuomikoski, A-M. & Kääriäinen, M. 2016. Haasteelliset opiskelijajauhtilanteet terveysalalla – opiskelijajouhjaajien käsityksiä. *Hoitotiede*. Vol. 28, No 2, 123–136.

Kallio, S. 2011. Tavoitteena taitava sairaanhoitaja. *Sairaanhoitajaopiskelijan oppiminen työharjoittelussa*. Pro gradu -työ. Kasvatustieteiden yksikkö. Tampere: Tampereen yliopisto. Viitattu 12.2.2020. Saatavilla <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/82524/gradu05020.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Keeping-Burke, L.; McCloskey, R.; Donovan, C.; Yetman, L. & Hansen, L. 2018. Nursing students' experiences with clinical placement in residential aged care facilities: a systematic review protocol of qualitative evidence. *JBIDatabase of Systematic Reviews and Implementation Reports*. Vol. 16, No 5, 1109–1116.

Kol, E. & Ince, S. 2018. Determining the opinions of the first-year nursing students about clinical practice and clinical educators. *Nurse Education in Practice*. Vol. 31, No 4, 35–40.

Kostiainen, J. & Hupli, M. 2013. Ohjaajan ja opiskelijan välinen ohjauskeskustelu ohjatussa harjoittelussa - käsitteanalyysi hybridisen mallin mukaan. *Hoitotiede*. Vol. 25, No 1, 2–11.

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. *Laadullinen terveystutkimus*. Helsinki: Edita Prima Oy.

Kyngäs, H.; Elo, S.; Pölkki, T.; Kääriäinen, M. & Kanste, O. 2011. Sisällönanalyysi suomalaisessa hoitotieteellisessä tutkimuksessa. *Hoitotiede*. Vol. 23, No 2, 138-148.

Kälkjä, M.; Ruotsalainen, H.; Sivonen, P.; Tuomikoski, A.; Vehkaperä, A. & Kääriäinen, M. 2016. Opiskelijaohjauskäytännöt, -resurssit ja ohjaajat terveysalalla: opiskelijaohjaajien näkökulma. *Hoitotiede*. Vol. 28, No 3, 229–242.

Mattila, E. 2015. Opiskelijoiden kokemus kollegiaalisuudesta. Teoksessa *Kollegiaalisuus hoitotyössä*. Hoitotyön vuosikirja 2015. Toim. Becker, E.; Hahtela, N. & Ranta, I. Helsinki: Suomen sairaanhoitajaliitto ry. Fioca Oy.

Moquin, H.; Seneviratne, C. & Venturato, L. 2018. From apprehension to advocacy: a qualitative study of undergraduate nursing student experience in clinical placement in residential aged care. *BMC Nursing*. Vol. 17, No 1.

Muthathi, I.; Thurling, C. & Armstrong, S. 2017. Through the eyes of the student: Best practices in clinical facilitation. *Curatoris*. Vol. 40, No 1, 1787–1794.

Ness, V.; Duffy, K.; McCallum, J. & Price, L. 2010. Supporting and mentoring nursing students in practice. *Nursing Standard*. Vol. 25, No 1, 41–46.

Pahkala, T.; Kääriäinen, M. & Lukkarinen H. 2013. Hoitotyön opiskelijoiden kliininen osaaminen. *Hoitotiede*. Vol. 25, No 1, 12–23.

Papastavrou, E.; Lambrinou, E.; Tsangari, H.; Saarikoski M. & Leino-Kilpi, H. 2010. Student nurses experience of learning in the clinical environment. *Nurse Education in Practice*. Vol. 10, No 3, 176–182.

Salminen, A. 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasa: Vaasan yliopisto. Viitattu 12.2.2020. Saatavilla https://www.univaasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf.

Scott, I. & Spouse, J. 2013. *Practice-Based Learning in Nursing, Health and Social Care. Mentorship, Facilitation and Supervision*. West Sussex: Wiley-Blackwell.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2011. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. 7., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Tuomi, S. & Latvala, E. *Opinnäytetyön ohjaajan käsikirja. Kirjallisuuskatsaukset*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 12.2.2020. Saatavilla <https://oppimateriaalit.jamk.fi/yamk-kasikirja/kirjallisuuskatsaukset/>.

Tuomikoski, A. & Kääriäinen, M. 2016. Nurses' perceptions of their competence in mentoring nursing students in clinical practice. A systematic review protocol of qualitative evidence. *JBIDatabase of Systematic Reviews and Implementation Reports*. Vol. 14, No 7, 98–109.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 14.2.2020. Saatavilla https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf.

Vae, K.; Engström, M.; Mårtensson, G. & Löfmark, A. 2018. Nursing students' and preceptors' experience of assessment during clinical practice: A multilevel repeated-interview study of student-preceptor dyads. *Nurse Education in Practice*. Vol. 30, No 3, 13–19.

Tiedonhakuprosessi tietokannoista

Tietokanta	Hakusanat	Osumat	Valittu	
ARTO	työharjoittelu AND sairaanhoitaja	114	3	
	työharjoittelu AND sairaanhoitaja AND kokemus	29	0	
	harjoittelu AND sairaanhoitaja	259	1	
	harjoittelu AND sairaanhoitaja AND kokemus	38	0	
	kliininen harjoittelu AND sairaanhoitaja	30	0	
	kliininen harjoittelu AND sairaanhoitaja AND kokemus	7	0	
	työharjoittelu AND opiskelija	509	0	
	työharjoittelu AND opiskelija AND kokemus	94	0	
	harjoittelu AND opiskelija	2174*	0	
	harjoittelu AND opiskelija AND kokemus	126	0	
	kliininen harjoittelu AND opiskelija	29	0	
	kliininen harjoittelu AND opiskelija AND kokemus	6	0	
	työharjoittelu AND sairaanhoitajaopiskelija	60	0	
	työharjoittelu AND sairaanhoitajaopiskelija AND kokemus	18	0	
	harjoittelu AND sairaanhoitajaopiskelija	82	0	
	harjoittelu AND sairaanhoitajaopiskelija AND kokemus	19	0	
	kliininen harjoittelu AND sairaanhoitajaopiskelija	18	0	
	kliininen harjoittelu AND sairaanhoitajaopiskelija AND kokemus	4	0	
	työharjoittelu AND hoitotyö	243	0	
	työharjoittelu AND hoitotyö AND kokemus	50	0	
	harjoittelu AND hoitotyö	258	0	
	harjoittelu AND hoitotyö AND kokemus	51	0	
	kliininen harjoittelu AND hoitotyö	35	0	
	kliininen harjoittelu AND hoitotyö AND kokemus	7	0	
	Cinahl	"practical training" AND nurse	12	0
		"practical training" AND nurse AND experience	4	0
practice AND nurse		15216*	0	
practice AND nurse AND experience		2368*	0	
"clinical practice" AND nurse		944	0	
"clinical practice" AND nurse AND experience		245	0	
"practical training" AND student		190	0	
"practical training" AND student AND experience		64	0	
practice AND student		37921*	0	
practice AND student AND experience		11231*	0	
"clinical practice" AND student		4225*	0	
"clinical practice" AND student AND experience		1693*	0	
"practical training" AND "nursing student"		45	0	
"practical training" AND "nursing student" AND experience		17	0	
practice AND "nursing student"		4209*	0	
practice AND "nursing student" AND experience		1735*	0	
"clinical practice" AND "nursing student"		836	0	
"clinical practice" AND "nursing student" AND experience		426	0	

(jatkuu)

Tietokanta	Hakusanat	Osumat	Valittu	
Cinahl	"practical training" AND nursing	175	0	
	"practical training" AND nursing AND experience	61	0	
	practice AND nursing	148213*	0	
	practice AND nursing AND experience	22809*	0	
	"clinical practice" AND nursing	13135*	0	
	"clinical practice" AND nursing AND experience	3703*	0	
JBI	"practical training" AND nurse	3	0	
	"practical training" AND nurse AND experience	3	0	
	practice AND nurse	1359*	0	
	practice AND nurse AND experience	718	0	
	"clinical practice" AND nurse	455	0	
	"clinical practice" AND nurse AND experience	274	0	
	"practical training" AND student	1	0	
	"practical training" AND student AND experience	1	0	
	practice AND student	626	0	
	practice AND student AND experience	243	0	
	"clinical practice" AND student	198	0	
	"clinical practice" AND student AND experience	111	2	
	"practical training" AND "nursing student"	0	0	
	"practical training" AND "nursing student" AND experience	0	0	
	practice AND "nursing student"	40	0	
	practice AND "nursing student" AND experience	34	0	
	"clinical practice" AND "nursing student"	32	0	
	"clinical practice" AND "nursing student" AND experience	30	0	
	"practical training" AND nursing	4	0	
	"practical training" AND nursing AND experience	4	0	
	practice AND nursing	2201*	0	
	practice AND nursing AND experience	1099*	0	
	"clinical practice" AND nursing	706	0	
	"clinical practice" AND nursing AND experience	375	0	
	Medic	työharjoittelu AND sairaanhoitaja	2	0
		työharjoittelu AND sairaanhoitaja AND kokemus	0	0
harjoittelu AND sairaanhoitaja		0	0	
harjoittelu AND sairaanhoitaja AND kokemus		0	0	
"kliininen harjoittelu" AND sairaanhoitaja		0	0	
"kliininen harjoittelu" AND sairaanhoitaja AND kokemus		0	0	
työharjoittelu AND opiskelija		30	1	
työharjoittelu AND opiskelija AND kokemus		1	0	
harjoittelu AND opiskelija		17	0	
harjoittelu AND opiskelija AND kokemus		0	0	
"kliininen harjoittelu" AND opiskelija		6	0	
"kliininen harjoittelu" AND opiskelija AND kokemus		0	0	
työharjoittelu AND sairaanhoitajaopiskelija		0	0	

(jatkuu)

Tietokanta	Hakusanat	Osumat	Valittu
Medic	työharjoittelu AND sairaanhoitajaopiskelija AND kokemus	0	0
	harjoittelu AND sairaanhoitajaopiskelija	0	0
	harjoittelu AND sairaanhoitajaopiskelija AND kokemus	0	0
	"kliininen harjoittelu" AND sairaanhoitajaopiskelija	0	0
	kliininen harjoittelu AND sairaanhoitajaopiskelija AND kokemus	0	0
	työharjoittelu AND hoitotyö	3	0
	työharjoittelu AND hoitotyö AND kokemus	0	0
	harjoittelu AND hoitotyö	0	0
	harjoittelu AND hoitotyö AND kokemus	0	0
	kliininen harjoittelu AND hoitotyö	0	0
	kliininen harjoittelu AND hoitotyö AND kokemus	0	0
MEDLINE	"practical training" AND nurse	8	0
	"practical training" AND nurse AND experience	1	0
	practice AND nurse	7012*	0
	practice AND nurse AND experience	1001*	0
	"clinical practice" AND nurse	897	0
	"clinical practice" AND nurse AND experience	156	0
	"practical training" AND student	14	0
	"practical training" AND student AND experience	3	0
	practice AND student	2568*	0
	practice AND student AND experience	539	0
	"clinical practice" AND student	357	1
	"clinical practice" AND student AND experience	81	0
	"practical training" AND "nursing student"	0	0
	"practical training" AND "nursing student" AND experience	0	0
	practice AND "nursing student"	82	0
	practice AND "nursing student" AND experience	19	0
	"clinical practice" AND "nursing student"	14	0
	"clinical practice" AND "nursing student" AND experience	6	0
	"practical training" AND nursing	15	0
	"practical training" AND nursing AND experience	4	0
	practice AND nursing	18150*	0
	practice AND nursing AND experience	2491*	0
	"clinical practice" AND nursing	2339*	0
	"clinical practice" AND nursing AND experience	362	0
PubMed	"practical training" AND nurse	150	1
	"practical training" AND nurse AND experience	43	0
	practice AND nurse	88293*	0
	practice AND nurse AND experience	18677*	0
	"clinical practice" AND nurse	13507*	0
	"clinical practice" AND nurse AND experience	3519*	0
	"practical training" AND student	240	0
"practical training" AND student AND experience	67	0	

(jatkuu)

Tietokanta	Hakusanat	Osumat	Valittu
PubMed	practice AND student	39610*	0
	practice AND student AND experience	9717*	0
	"clinical practice" AND student	3952*	0
	"clinical practice" AND student AND experience	1222*	0
	"practical training" AND "nursing student"	4	0
	"practical training" AND "nursing student" AND experience	0	0
	practice AND "nursing student"	562	0
	practice AND "nursing student" AND experience	240	2
	"clinical practice" AND "nursing student"	127	0
	"clinical practice" AND "nursing student" AND experience	60	0
	"practical training" AND nursing	150	0
	practical training AND nursing AND experience	43	0
	practice AND nursing	88293*	0
	practice AND nursing AND experience	18677*	0
	clinical practice AND nursing	13507*	0
"clinical practice" AND nursing AND experience	3519*	2	
yhteensä			n=13
*hakutuloksista käytiin läpi vain 300 ensimmäistä suuren hakutulospäärän vuoksi			